

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Životní cyklus destinace na příkladu vybrané destinace:
Adršpašsko – teplické skály
Bakalářská práce

Autor: Lucie Matouchová
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Chaloupská, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 18.8.2016

Lucie Matouchová

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavlíně Chaloupské, Ph.D. za metodické vedení práce a mnoho cenných rad. Dále děkuji místním obyvatelům za jejich ochotu a strávený čas při rozhovorech. Zvláštní poděkování dále patří paní Beátě Radoňové, vedoucí TIC Adršpach, Ing. Haně Heinzellové, vedoucí Správy CHKO Broumovsko, za jejich ochotu a cenné informace během vedených rozhovorů. Dále bych chtěla poděkovat plk. JUDr. Vladimíru Takáčovi, ze Skupiny analýzy rizik a Ing. Věře Varmužové, vedoucí oddělení informačních služeb a správy registrů ČSÚ, za poskytnutá data.

Anotace

Bakalářská práce „Životní cyklus destinace na příkladu vybrané destinace“ zkoumá oblast cestovního ruchu Adršpašsko – teplických skal. Cílem práce je zachycení cestovního ruchu v dané destinaci od jeho počátku až po současnost a určení aktuální fáze životního cyklu.

V teoretické části jsou popsány vlivy CR na přírodní a socio – kulturní prostředí, dále je naznačen koncept životního cyklu a je zde také vysvětlen a popsán pojem Doxeyho iritační index.

Praktická část má charakter případové studie. Byla zde využita výzkumná metoda pomocí řízených rozhovorů s rezidenty v obci Adršpach a v Teplicích nad Metují. V závěru práce jsou shrnuty zjištěné poznatky a vyhodnocena současná fáze životního cyklu destinace Adršpašských a Teplických skal.

Hlavním výsledkem práce je určení konkrétní fáze životního cyklu obou výše zmíněných destinací a jejich vzájemná komparace s naznačením jejich možného budoucího vývoje.

Klíčová slova: Broumovsko, Adršpašsko-teplické skály, životní cyklus destinace, TALC

Annotation

Title: „Life cycle of tourism destination on example of selected destination: The Adršpach - Teplice Rocks“

The Bachelor's thesis „A lifecycle of a destination based on the example of the selected destination,“ explores the tourism industry in the Adrspach-Teplice rocks area. The aim of the thesis is to capture tourism in this destination from its beginning to the present day, and determine its actual lifecycle phase.

The theoretical section defines the concept of a lifecycle and explains the term „Doxey irritation index.“

The practical part consists of a case study and uses a research method supported by discussions with the residents of Adrspach and Teplice nad Metuji. The end of the thesis summarizes the knowledge that has been ascertained, and also assesses the current phase of a lifecycle in the Adrspach-Teplice rocks.

The main result of this thesis is the identification of a concrete phase of a lifecycle in both the above mentioned destinations and a comparative analysis that indicates the possibility of their future development.

Key words: Broumovsko, Adršpach – Teplice Rocks, lifecycle of a destination, TALC

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl a metodika práce	2
3	Teoretická část	5
3.1	Vlivy CR na přírodní a socio – kulturní prostředí.....	5
3.1.1	Vlivy CR na přírodní prostředí	5
3.1.2	Vlivy CR na socio – kulturní prostředí	7
3.2	Koncept životního cyklu destinace.....	8
3.2.1	Fáze životního cyklu destinace.....	10
3.3	Doxeyho iritační index	13
4	Případová studie Adršpašsko – teplické skály	15
4.1	Charakteristika oblasti Broumovsko	15
4.2	Historie turistické oblasti Adršpašsko	17
4.2.1	Počátky turismu	17
4.2.2	Rozvoj turismu.....	17
4.2.3	Poválečný vývoj.....	20
4.2.4	Současnost.....	21
4.3	Adršpašské skály	21
4.3.1	Turistické zajímavosti v Adršpašských skalách.....	22
4.3.2	Historie lezení v Adršpachu.....	25
4.3.3	Historie lezení na Křížovém Vrchu	26
4.4	Historie turistické oblasti Teplicko	27
4.4.1	Počátky turismu	27
4.4.2	Rozvoj turismu.....	27
4.4.3	Poválečný vývoj.....	29
4.4.4	Současnost.....	29
4.5	Teplické skály	30
4.5.1	Historie lezení v Teplicích nad Metují	31
5	Vlastní výzkum	33
5.1	Zjištěné dopady CR na přírodní a socio - kulturní prostředí.....	33
5.1.1	Dopady na přírodní prostředí.....	33
5.1.2	Dopady na socio – kulturní prostředí.....	36
5.2	Alternativní turistické cíle	37

5.3	Analýza řízených rozhovorů	42
5.3.1	Názory rezidentů	42
5.3.2	Názory zástupců TIC Adršpach a Teplic nad Metují.....	45
5.3.3	Polořízený rozhovor se zástupcem Správy CHKO Broumovsko	48
5.4	Analýza ubytovacích kapacit.....	50
5.4.1	Počet lůžek	50
5.4.2	Délka pobytu.....	51
5.4.3	Přenocování podle kategorie HUZ	52
5.4.4	Počet turistů v destinaci.....	53
5.5	Defertova funkce.....	55
5.6	Analýza návštěvnosti Adršpašsko - teplických skal.....	56
6	Určení fáze ŽCD a porovnání výsledků.....	59
7	Shrnutí výsledků výzkumu.....	64
8	Závěry a doporučení.....	67
9	Seznam použité literatury	69
10	Přílohy	75

Seznam zkratek

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
CR	Cestovní ruch
CCRČR	Centrála cestovního ruchu České republiky
CzechTourism	Česká centrála cestovního ruchu
ČHS	Český horolezecký svaz
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	Dobrovolný svazek obcí
CHKO	Chráněná krajinná oblast
HUZ	Hromadná ubytovací zařízení
LČR	Lesy ČR
MAS	Místní akční
NPR	Národní přírodní rezervace
OÚ	Obecní úřad
TIC	Turistické informační centrum
TS	Technické služby
ŽCD	Životní cyklus destinace
ŽP	Životní prostředí

1 Úvod

„Kdo nespátřil Adršpašské skály, nepoznal přírodu v její velikosti, nádheře a tvůrčí fantazii.“ (Fridrich Veliký in Kraus 1971:19).

Cestování je v posledních desetiletí velmi oblíbené. Vzhledem k velkému pracovnímu nasazení během roku, každý touží alespoň na malou chvíli v roce zapomenout na povinnosti a odcestovat na místo, kde si dokáže odpočinout, poznat novou kulturu a ochutnat novou kuchyni. Ne všichni však touží po poznávání cizích krajin. Také Česká republika nabízí spoustu zajímavých míst.

Tato práce se věnuje konceptu životního cyklu destinace na území Adršpašsko - teplických skal. Zaměřuje se na vývoj návštěvnosti v destinaci. V práci jsou zkoumány pocity rezidentů, a zda se jejich vztah k cestovnímu ruchu mění či nikoli.

Důvod volby této lokality není náhodný. Přestože autorka z této oblasti nepochází, zajímal ji fakt, proč jsou Adršpašsko - teplické skály tak oblíbené, a zda se opravdu jedná o výjimečnou krajinu, jak se píše ve všech turistických průvodcích. Nebo je jejich největší sláva již dávno pryč?

Jak uvádí AOPK ČR (2016) jsou Adršpašsko - teplické skály největším celistvým skalním městem v ČR. Návštěvník zde nalezne významný fenomén v podobě pseudokrasového reliéfu, vytvořeného v kvádrových pískovcích. Zároveň se jedná o nejrozsáhlejší komplex toho druhu ve střední Evropě.

Ucelený koncept životního cyklu destinace představil roku 1820 geograf Butler, ve kterém popisuje šest základních fází. Tento model je podle Butlera (2011:4) často diskutován v odborné literatuře a je ve velké míře aplikován v konkrétních destinacích.

2 Cíl a metodika práce

Hlavním cílem práce je zhodnotit stav, ve kterém se nachází Adršpašsko - teplické skály z hlediska cestovního ruchu. K tomu je využit model životního cyklu destinace, který je aplikován jak na obec Adršpach, tak na obec Teplice nad Metují. Po všech zjištěných poznatcích vyplyne, v jaké fázi životního cyklu se destinace nachází a jaká je prognóza dalšího vývoje.

Ačkoliv existuje několik bakalářských prací, které se týkají Adršpašsko - teplických skal, žádná z nich se však nezabývá životním cyklem destinace (dále ŽCD). Práce by se proto mohla stát podkladem pro budoucí vývoj cestovního ruchu v Adršpašsko - teplických skalách.

Zde je ukázka několika BP zpracovávající oblast Adršpašsko - teplických skal: Návrh optimalizace turistické infrastruktury v CHKO Adršpašské skály (Gregůrková, 2010), Teplické skalní město (Fejtková, 2012) nebo Naučná a zážitková stezka Adršpašskými skalami (Golová, 2010).

Práce se pokusí objasnit následující **výzkumné otázky**:

- 1) V jaké fázi ŽCD se nachází Adršpašsko – teplické skály a jaký lze předpokládat jejich další vývoj?
- 2) Jaký je rozdíl mezi Adršpachem a Teplicemi nad Metují z pohledu ŽCD?

Dále se práce pokusí odpovědět na několik **dílčích otázek**:

- 3) Jaký vliv má cestovní ruch na místní obyvatele? Jaký je iritační index?
- 4) Jaký je vývoj počtu návštěvníků Adršpašsko – teplických skal v letech 2012 - 2015?

- 5) Jak se změnil počet přenocování v Adršpachu a v Teplicích nad Metují v letech 2012 - 2015?
- 6) Jaký je počet zahraničních návštěvníků v Adršpachu a v Teplicích nad Metují v letech 2011 a 2015??

V teoretické části práce byla zvolena metoda literární rešerše odborné literatury, odborných zdrojů a databází. Dále byly vysvětleny hlavní pojmy, které se týkají zvolené problematiky.

V praktické části byla představena oblast Adršpašsko – teplických skal, kde byla popsána historie lezení v dané oblasti.

V kapitole 4.2 a 4.4 bylo využito metody historického výzkumu. Za metodu historického výzkumu se dle Troušila a Jašíkové (2015: 61) považuje studium dokumentů a narativní zkoumání.

V terénu byla zároveň provedena fotodokumentace dopadů CR na přírodní a socio – kulturní prostředí (např. abraze nebo komercializace). Fotodokumentace probíhala v září 2015, červnu a červenci 2016. Byla zmapována koncentrace návštěvníků na okruhu v hlavní turistické sezóně, komercializace a další negativní dopady, které jsou více popsány v kapitole 5.1 Zjištěné dopady CR na přírodní prostředí.

Pro vlastní výzkum byla použita metoda řízeného rozhovoru. Rezidenti byli oslovováni náhodně a všichni s dotazováním souhlasili. Rozhovory probíhaly na začátku července 2016, jak v Adršpachu, tak v Teplicích nad Metují. Cílem bylo oslovit 0,5 % rezidentů z celkového počtu místních obyvatel v jednotlivých obcích. V Adršpachu bylo vedeno 5 rozhovorů a v Teplicích nad Metují celkem 10. Cílem bylo zjistit, jak rezidenti vnímají cestovní ruch, co jim přináší a v neposlední řadě, jak vnímají množství turistů ve své obci. Provedení výzkumu je komentováno v kapitole 5.3.1.

Mezi další část výzkumu lze zařadit také řízený a polořízený rozhovor s hlavními aktéry cestovního ruchu. Za TIC Adšpašské skály se jednalo o Beátu Radoňovou a za Správu CHKO Broumovsko, Ing. Hanu Heinzellovou. Zaměstnanci TIC Teplice nad Metují neodpověděli ani na jeden e-mail a s vedoucí TIC Martinou Tauchmanovou se opakovaně nepodařilo domluvit schůzku. Na e-mailové dotazy také nebyla ochotná odpovídat. Řízené rozhovory jsou popsány v kapitole 5.3.2 a 5.3.3.

V závěru práce byla provedena syntéza ze získaných poznatků. Byly porovnány informace získané z rozhovorů s místními obyvateli a zástupci CR, které mohly být aplikovány do vyhodnocení současné fáze životního cyklu destinace Adršpašských a Teplických skal. Ze kterých vyplynula navrhovaná opatření a zlepšení. Jako pomocný model je zde použit koncept životního cyklu destinace dle Buhalise.

3 Teoretická část

Cílem práce je seznámení s teoretickými koncepty, které se v práci vyskytují. Nejdříve je věnováno vlivům na přírodní a socio – kulturní prostředí, kde jsou rozepsány jednotlivé dopady. Nejvíce je však věnováno teoretickému konceptu životního cyklu destinace. Jelikož je životní cyklus destinace stěžejní pro tuto práci, je potřeba dopodrobna vysvětlit jeho fungování. Vztah rezidentů k turistům bude stavěn především na Doxeyho iritačním indexu.

3.1 Vlivy CR na přírodní a socio – kulturní prostředí

Ačkoli se cestovní ruch prezentuje, jako „čisté“ odvětví, od sedmdesátých let 20. století jsou dle Zelenky (2013:51) pravidelně sledovány dopady cestovního ruchu. Nejdříve byly zkoumány pouze environmentální dopady, ale zjistilo se, že je potřeba studovat také socio – kulturní a ekonomické dopady cestovního ruchu zároveň.

Podle Páskové (2014:47) je potřeba si uvědomit, že cestovní ruch nepůsobí jen na prostředí dané destinace, ale mění vzhled také tranzitním a zdrojovým oblastem.

3.1.1 Vlivy CR na přírodní prostředí

Turistickým znečištěním neboli „tourist pollution“ se vyznačují dopady změn vyvolané v hojně míře cestovním ruchem. Jak uvádí Pásková (2014:55) dále, ať se jedná o kombinaci nebo jednotlivé dopady uvedené níže, snižují budoucí potenciál dané destinace pro cestovní ruch. Na znečišťování všech složek se cestovní ruch podílí přímo (bezprostředně v dané lokalitě) a nepřímo (zdroje, které již byli zpracovány).

Mezi dopady na přírodní prostředí patří:

a) Emise

Emise se dle Zelenky a Páskové (2012:141) nazývají látky, které se uvolňují do ovzduší. Cestovní ruch se na emisích podílí přímo (zvýšenou dopravou) a nepřímo (výrobou elektrické energie).

b) Eroze

Erozi popisuje Pásková (2014:57) jako proces, ve kterém se narušuje vrchní vrstva půdy nebo povrch hornin díky působení vody, větru nebo sněhu. Eroze může mít také vliv na narušování socio – kulturního prostředí ve formě odstraňování vrchní vrstvy soch nebo staveb.

Cestovní ruch hraje při vzniku eroze velkou roli. Návštěvníci dle Páskové (2014:57) vytváří paralelní cesty, buď v okolí památek, nebo ve špatně přístupných místech. Mezi další druhy eroze lze zařadit dopady horolezců, kteří svá lana zařezávají do skal.

Jedním z druhů eroze je **abraze**. Podle Zelenky a Páskové (2012:146) se jedná o erozi povrchu způsobenou unášením pevných částic, ať vzduchem nebo vodou.

c) Poškození přírodních hodnot a biodiverzity

V tomto případě se jedná o vandalismus způsobovaný návštěvníky dané destinace, který se projevuje podle Páskové (2014:60) vrypy nebo grafity na skalní či jiné přírodní útvary. Dále sem patří sběr vzácných živočišných a rostlinných druhů, hornin nebo nerostů.

3.1.2 Vlivy CR na socio – kulturní prostředí

Socio – kulturní dopady nejsou dle Páskové (2014:64) tak dobře zjizitelné a změřitelné, jako dopady přírodní. Důležitým zjištěním je, že jak vlivy přírodní tak socio – kulturní jsou společně propojeny a díky tomu se navzájem ovlivňují.

Jak uvádí Zelenka (2013:57) dopady na životní styl, místní kulturu a sociální strukturu společnosti jsou velmi významné.

Mezi dopady na socio – kulturní prostředí patří:

Etnickými efekty, které také patří do socio – kulturních dopadů se detailně zabývá Pásková (2014).

a) Sociální efekty

Mezi sociální efekty patří také **turistická iritace**, která se zjišťuje pomocí Doxeyho iritačního indexu, který je detailně popsán v kapitole 3.3.

Pro **dualizaci společnosti** je typický proces rozdělovací společnost do dvou tříd a to na chudé a bohaté. Podle Páskové (2014:65) vzniká tento druh společnosti v destinaci s vyspělým cestovním ruchem. Cílem dualizace společnosti je profitování místních podnikatelů z cestovního ruchu na úkor místních obyvatel. Jak dále doplňuje Pásková (2014:66) rezidenti se musí vypořádat se zvýšenými životními náklady ve formě inflace.

b) Kulturní efekty

Inscenizace znamená komerční předvádění tradic, které jsou již neprovozované. Hlavním důvodem je jak uvádí Pásková (2014:70) maximalizace příjmů.

Formu inscenizace představuje **folklorizace**. Podle Páskové (2014:70) dochází ke zdůrazňování a umělému oživování prvků lidové architektury. Příkladem je například tanec v lidových krojích.

Komericializace dle Zelenky a Páskové (2012:584) znamená zařazení primárních zdrojů do nabídky CR. Příkladem je například prodej suvenýrů.

c) Ekonomické a infrastrukturní efekty

Jak uvádí Pásková (2014:73), ekonomické vlivy jsou vnímány pozitivně, i když tomu tak ve skutečnosti není.

Hrozbou udržitelného CR je **efekt turistické pasti** (Pásková – Zelenka: 2002:71 in Pásková (2014:74). Jedná se o neregulované působení cestovního ruchu znehodnocující svými podnikatelskými aktivitami vlastní kapitál. Následující faktory upřesňují intenzitu dopadu. Jedná se o sezónnost, zranitelnost ekosystému, relativní návštěvnost, míru regulace CR a míru ekonomické závislosti rezidentů na CR.

d) Urbanistické efekty

Turistické ghetto postupně vytlačuje běžné funkce sídla za funkce komerční. Dále Pásková (2014:75) uvádí, že nabídka služeb je úzce zaměřena na cestovní ruch. Zároveň dochází ke zvýšení cenové hladiny a menší dostupnosti zboží denní potřeby.

Turistifikaci definuje Zelenka a Pásková (2012:584) jako destinaci CR, ze které jsou postupně vytlačovány základní funkce sídla, ze které se stává monokulturní destinace.

3.2 Koncept životního cyklu destinace

Životní cyklus destinace se podle Zelenky a Páskové (2012:654) vyznačuje jako aplikace ekonomického a marketingového modelu neboli životního cyklu produktu. Destinace se skládá z mnoha produktů, např. ubytování, TIC a každý produkt má vlastní průběh a délku životního cyklu.

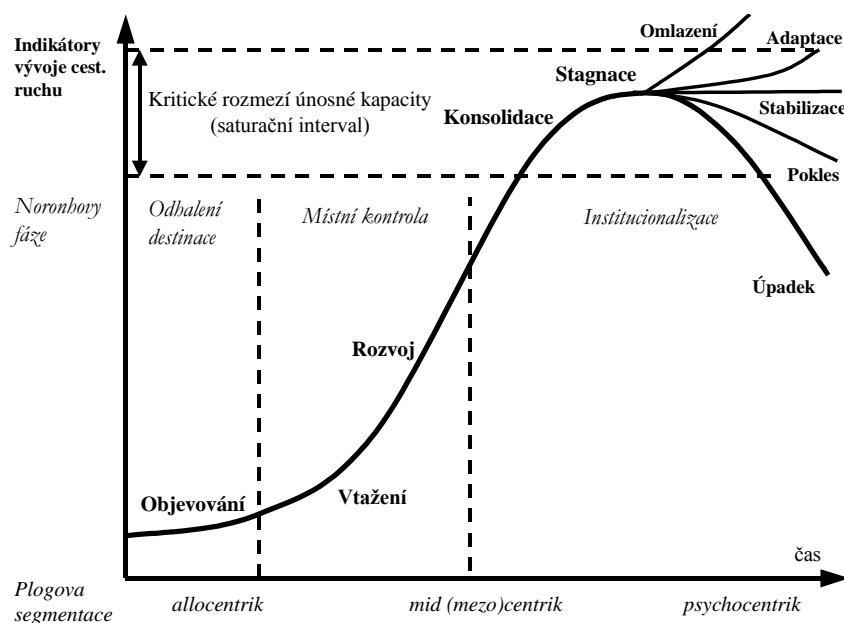
Podle Nejdla (2011:66) se jedná o živý organismus, který podléhá objektivním a typickým vývojovým zákonitostem. Dále dodává, že každá destinace je osobitý a ojedinělý komplex složený z různých prvků. Tak jako autoři Zelenka a Pásková zastávají názor, že každý prvek má svůj vlastní životní cyklus.

„Koncept životního cyklu destinace je vnímán jako užitečný konceptuální rámec studia, výzkumu a managementu destinace a cestovního ruchu obecně.“

(Pásková 2014:87)

Podle autorů Zelenky a Páskové (2012:654) nabízí životní cyklus čtyři funkce. První z nich je funkce deskriptivní neboli popisná, funkce explanační neboli objasňující, funkce prediktivní neboli předvídající a poslední je funkce preskriptivní neboli předepisující.

Na obrázku č. 1 je vyobrazena Butlerova křivka životního cyklu destinace společně se zařazením návštěvnického typu podle Ploga. Obrázek č. 1 zahrnuje také Noronhovy vývojové fáze, které se nazývají: odhalení, místní kontrola a institucionalizace (Noronha 1979:9-12 in Pásková 2014).

Obr. 1 Životní cyklus destinace s vyznačením převažujících typů návštěvníků podle Páskové (2003) – kompilace z Butler (1980), Noronha (1979) a Plog (1979).

Zdroj: Pásková (2014:94)

Jelikož je jedním z hlavních cílů práce stanovení aktuální fáze ŽCD Adršpašsko – teplických skal, je proto potřeba vymežit jednotlivé fáze.

3.2.1 Fáze životního cyklu destinace

Autorka (převzato a upraveno dle Páskové 2014:96 - 106) popisuje fáze životního cyklu destinace jako objevení, vtažení, rozvoj, konsolidace, stagnace, poststagnace.

První fáze je fáze **objevení**. Dle Páskové (2014:96) do destinace proudí malý počet návštěvníků, kteří se rozhodli destinaci navštívit individuálně. Tento segment upřednostňuje dobrodružnější formu cestování. Podle Cohena (1972:96 in Pásková 2014) se návštěvnický typ „objevovatelů“ učí místní jazyk i kulturu. Místními obyvateli jsou zpravidla kladně přijímáni. Podle Nejdla (2011:69) je pro danou destinaci dále typická nepravidelnost, která pramení z neexistující infrastruktury cestovního ruchu, např. ubytovacích kapacit.

Pro další fázi **vtažení** je dle Páskové (2014:97) typická pravidelnost návštěvnosti a plynulý nárůst počtu návštěvníků. Rezidenti se začínají angažovat v podnikání cestovního ruchu a reagují ve zvýšené míře na nároky návštěvníků. Podle Páskové (2014:97) se lze v této fázi poprvé setkat s komercializací. Pro tuto fázi je dle Páskové (2014:97) typická sezónnost a začíná se zde utvářet dualizace společnosti, což znamená rozdělení společnosti na obyvatele podnikající v cestovním ruchu a zbytek populace. Jak uvádí Nejdla (2011:69) začíná destinace klást důraz na destinační marketing a s tím zároveň souvisí zvýšení výdajů na marketing.

Fáze **rozvoje** dosahuje dle Páskové (2014:98) míru růstu intenzity návštěvníků nejvyšších hodnot. Počet návštěvníků převyšuje v hlavní sezóně počet rezidentů. Typickým znakem této fáze je masovost a diverzifikace nabídky. Podle Páskové (2014:99) zde dochází ke vzniku a rozvoji dříve se nevyskytujících sportovních

a kulturně zábavních služeb. Zahraniční podnikatelé přejímají z velké části kontrolu nad rozvojem dané destinace a zároveň dochází k dovozu surovin, materiálů nebo sezónní pracovní síly. Ve fázi rozvoje vzniká podle Nejdla (2011:70) díky razantnímu vývoji turismu prostor pro budoucí konflikty mezi různými skupinami.

V tabulce číslo 1 jsou popsány návštěvnické typy dle jednotlivých autorů. Zároveň tabulka vystihuje typické znaky návštěvnosti v jednotlivých fázích ŽCD.

Fáze ŽCD	Návštěvnost	Návštěvnický typ (Plog 1973)	Návštěvnický typ (Cohen 1972)	Iritační index (Doxey 1975)	Iritační index (Ape, Crompton 1998)
objevení	nepravidelná	alocentrik	driver	euforie	naděšené přijetí
vtážení	sezónnost	alocentrik	driver	apatie	x
rozvoj	v hl. sezóně převyšuje počet návštěvníků místní obyvatelé, masovost, diverzifikace nabídky	midcentrik	objevovatel	znechucení	tolerování návštěvníků v destinaci
konsolidace	počet návštěvníků roste, denní příjem převyšuje počet stálých obyvatel, ale tempo se zpomaluje	psychocentrik	individuální masový návštěvník	znechucení	přizpůsobení se místních obyv. přítomnosti a aktivitám návštěvníků v destinaci
stagnace	počet návštěvníků dosahuje vrcholu, prům. pobyt + útrata se snižují	psychocentrik	organizovaný masový návštěvník	nepřátelství	x

Tabulka 1 Shrnutí ŽCD.

Zdroj: vlastní zpracování dle Páskové (2014)

V další fázi **konsolidace** v hlavní sezóně počet návštěvníků i nadále převyšuje počet rezidentů. Dochází ke zdatnému zpomalování tempa růstu návštěvnosti, i když celkový počet návštěvníků dle Páskové (2014:99) stále roste. Turistické aktivity se pro danou destinaci stávají nezbytné. Jedná se o hlavní příjem zisků a dále ovlivňují její zaměstnanost. Typickým rysem je masový cestovní ruch. Dle Páskové (2014:100) v destinaci převažují návštěvníci bez zájmu o reálný život rezidentů, které naopak láká nabízený „turistický ráj“. Dle Ioannidese (1994:100 in Pásková 2014) se destinace pro některé návštěvníky stává podřadná a přelidněná a nenabízí neobyčejné zážitky, které jsou pro ně podstatné. Nejd (2011:70) ještě doplňuje, že se snižuje ziskovost a s tím spojený nezáměr investorů vkládat peníze do destinace. V této fázi jsou inovace naopak velmi potřebné.

Předposlední fáze **stagnace** je dle Páskové (2014:101) nejkritičtější fází. Počet návštěvníků dosahuje maxima, naopak průměrná délka pobytu a průměrná útrata mají klesající tendenci. Destinace již není moderní. Podle Páskové (2014:101) se management zaměřuje na konferenční formy cestovního ruchu. Ubytovací kapacita je v hlavní sezóně využita pouze z části. V destinaci převažují uměle vytvořené atrakce, protože dle Cohena (1972:101 in Pásková 2014) „organizovaní masoví turisté“ nelpí na autentičnosti destinace.

Fáze **poststagnace** může v destinaci podle Páskové (2014:102) proběhnout v následujících pěti variantách - Nejd (2011:71) k tomu ještě dodává, že z velké míry záleží na dostupných zdrojích a kompetencích, které určí, zda je destinace schopna získat zpět svou pozici na trhu.

Úpadek má za následek úplné vyčerpání zdrojů destinace, ztrátu genia loci nebo zničení původního životního stylu. Podle Páskové (2014:103) za tento stav mohou válečné konflikty, epidemie nebo přírodní katastrofy.

Pro fázi **poklesu** je typické, že do destinace neproudí takové množství kapitálu jako dříve, což má za následek chátrání ubytovacích kapacit a dalších zařízení cestovního ruchu. Dále se zde nevytváří nová infrastruktura. Zároveň byla dle

Páskové (2014:102) překročena únosná míra kapacity území pro rozvoj CR. Dle Nejdla (2011:71) se zkracuje pobyt návštěvníků na krátkodobé a víkendové pobyty nebo se v destinaci vyskytují pouze jednodenní návštěvníci.

Fázi **stabilizace** charakterizuje Pásková (2014:102) jako zachovávání stabilní úrovně návštěvnosti po vyrovnání s jejím dřívějším snížením.

Ve fázi **adaptace** je nutná změna rozvoje CR. Růst návštěvnosti je dle Páskové (2014:102) možný pouze za předpokladu ochrany primárních zdrojů destinace.

Ve fázi **omlazení** začíná nový životní cyklus destinace. Jak uvádí Pásková (2014:102) je zapotřebí aplikovat promyšlený destinační management, který by se postaral o změnu image a pomocí vhodných metod zvýšil její únosnou kapacitu. Nejdla (2011:71) souhlasí s tím, že se nelze orientovat pouze na módu a zábavu, které destinaci nezaručují stálost. Dalším důležitým krokem je nalezení vhodných poptávkových segmentů, které osloví nové cílové skupiny.

Nejdla (2011:71) dále zdůrazňuje, že je zapotřebí pravidelně sledovat a vyhodnocovat ŽCD, aby se mohlo ihned reagovat na případné změny. Pokud se problémy v destinaci začnou řešit již ve fázi stagnace namísto poststagnace, ušetří tím destinace spoustu peněz a dohadů.

3.3 Doxeyho iritační index

Po definování životního cyklu destinace je potřeba přiblížit téma Doxeyho iritačního indexu.

Doxeyho iritační index, nebo také iritační index, je ukazatel, který vymezuje nevraživost rezidentů k jejich návštěvníkům v daném místě, jak uvádí autoři Zelenka a Pásková (2012:579). Index používá čtyřstupňovou škálu od euforie, apatie, přes znechucení až po antagonismus. V rámci životního cyklu destinace se pocity rezidentů plynule mění. Vše však záleží na mnoha faktorech.

První fáze **eurofie** se vyznačuje podle Páskové (2014:147) tím, že cestovní ruch je v dané destinaci na začátku a první turisté a investoři jsou zde vítáni. V této fázi se nechává cestovní ruch plynout bez velké míry plánování a kontroly. Tato fáze postupně přechází do fáze **apatie**. Podle Páskové (2014:147) je pro ni typické, že turistickou destinaci navštěvuje více turistů a rezidenti si na ně pomalu zvykají. Ve třetí fázi začínají být rezidenti **znehucení** a nasycení nejen poptávkou, ale i samotným pobytem turistů. Podle Páskové (2014:147) začínají mít místní obyvatelé pochybnosti nad budoucností jejich lokality. Poslední čtvrtou fází je podle Páskové (2014:147) fáze nazývaná **antagonismus**. Jedná se o neskrývanou nenávisť jak rezidentů, tak pracovníků cestovního ruchu vůči turistům.

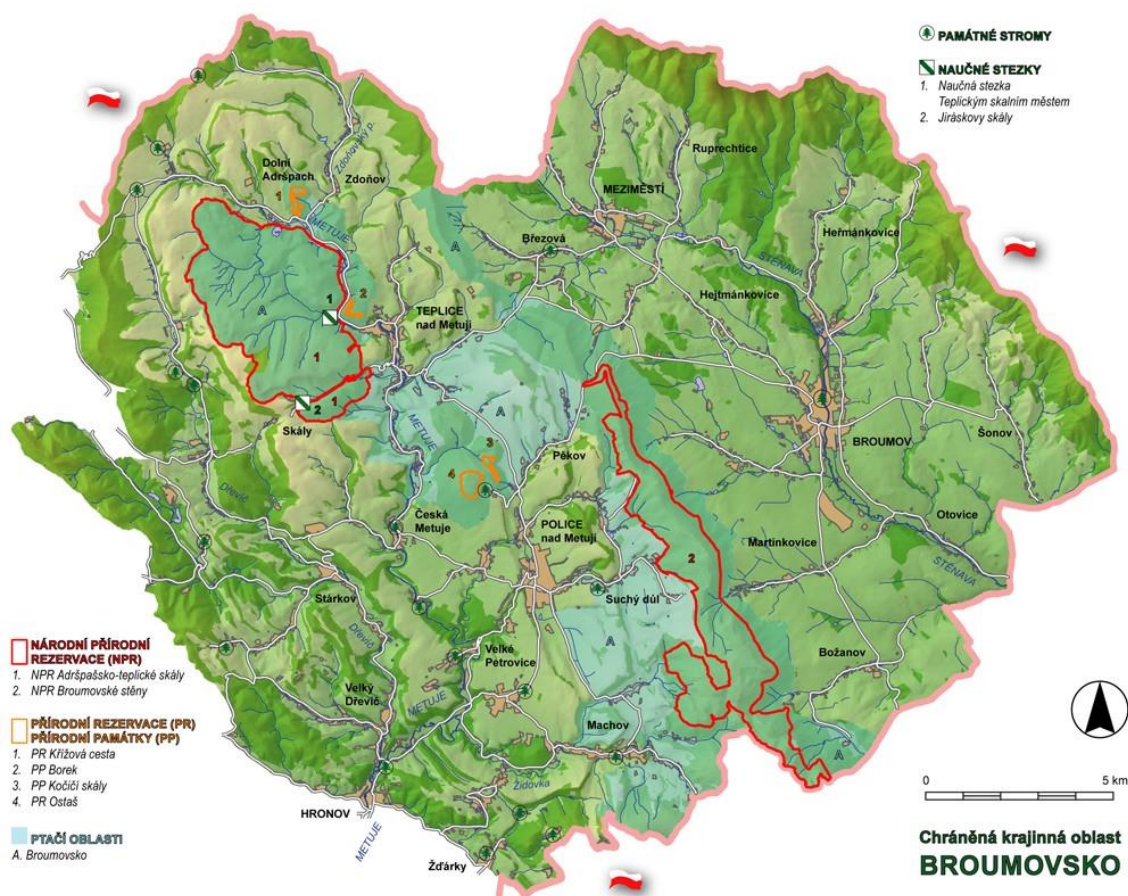
S Doxeyho iritačním indexem je možné kombinovat také další metody. Jednou z nich je **Defertova funkce** neboli turistická funkce. Funkce hodnotí počet turistů na místní obyvatele. Podle Zelenky a Páskové (2014:579) se výpočet získává z počtu stálých lůžek pro turisty na počet místních obyvatel v procentech. Vzorec pro výpočet zní: $T(f) = N \times 100 / P$; kde N = kapacita stálých lůžek v ubytovacích zařízeních a P = počet rezidentů. Tato metoda je prakticky použita v kapitole 6.2.

4 Případová studie Adršpaško – teplické skály

4.1 Charakteristika oblasti Broumovsko

Cílem této práce není zhodnocení cestovního ruchu na Broumovsku, ale slouží pro pochopení určitých souvislostí, a proto je nutné alespoň stručně charakterizovat tento region.

Podle Vítka (2000:7) se Broumovskem označuje nejen okolí Broumova s benediktýnským klášteřem, jak se může zdát, ale celá Chráněná krajinná oblast Broumovsko (dále CHKO Broumovsko), která se rozléhá na severovýchodě země (viz obr. 2).

Obr. 2 Chráněná krajinná oblast Broumovsko.

Zdroj: Cittadella (2016)

Podle webových stránek správy CHKO (2016) se CHKO Broumovsko skládá ze dvou geomorfologicky a klimaticky odlišných celků. První z nich se nazývá **Polická vrchovina** a druhá **Broumovská kotlina**. Oba celky od sebe odděluje hřeben Broumovských stěn.

CHKO Broumovsko, jak uvádí webové stránky správa CHKO (2016), zahrnuje šest maloplošných chráněných území. Mezi národní přírodní rezervace patří **Adršpašsko - teplické skály (1933)** a Broumovské stěny. Přírodní rezervace zahrnuje **Křížovou cestu (1956)** a horu Ostaš a mezi přírodními památkami se nachází Borek a Kočičí skály.

Jak uvádí Vrána a Hora na webových stránkách AOPK ČR (2008) byla v roce 2005 ve střední části CHKO Broumovsko vyhlášena Ptačí oblast Broumovsko, za kterou zodpovídá soustava chráněných území evropského významu - **Natura 2000**. Díky těžko přístupným oblastem zde mohou hnízdit výr velký a sokol stěhovavý.

Na obrázku č. 3 je vyobrazená celá oblast Adršpašsko – teplických skal, která se nachází v severozápadní části CHKO Broumovsko (viz obr. 2). Podle Správy CHKO Broumovsko (2016) se jedná o největší celistvé skalní město v ČR.

Obr. 3 Adršpašsko – teplické skály.
Zdroj: AOPK ČR (2016)

4.2 Historie turistické oblasti Adršpašsko

4.2.1 Počátky turismu

Původně Adršpašské skály využívali místní obyvatelé jako úkryt před hrozícím nebezpečím ve válečných dobách nebo zde podle Lisáka (2011:90) káceli stromy a hledali vzácné nerosty.

Dle zjištěných informací není možné zjistit, kdo poprvé navštívil Adršpašské skály jako turista. Podle Lisáka (2011:90) se návštěva prvních turistů datuje na přelom 17. a 18. století. Dle dochovaných pramenů se jednalo pravděpodobně o kupce a učitele z nedaleké obce Svídnice. Důvodem této domněnky jsou prvotní názvy skal, např. Svídnická věž nebo Vratislavský trh.

Lisák (2011:90) dále uvádí, že prvním opravdu významným hostem Adršpašských skal byl roku 1723 hrabě František Antonín Špork, majitel panství na Kuksu.

Ačkoli do skal přijíždí první návštěvníci již od počátku 18. století, jak uvádí Lisák (2011:90) stále nelze hovořit o organizovaném cestovním ruchu. Ten přichází až ke konci 18. století. První návštěvníci upřednostňují objevitelský charakter nad náročnými procházkami.

4.2.2 Rozvoj turismu

Roku 1850 se dle Dimtera (2011:129) pozvolna mění situace v Adršpašských skalách. Návštěvníci vyžadují více pohodlí a majitelé panství společně s rezidenty si začínají uvědomovat potenciál Adršpašských skal. Majitelé proto investují do nových lávek v soutěškách, nových mostů a dále například do výstavby altánu u Malého vodopádu. Z Adršpachu se stává oblíbené turistické místo.

Dimter (2011:124) uvádí, že první průvodci v Adršpašských skalách byli místní obyvatelé, kteří za mírný poplatek prováděli návštěvníky skal. Nejednalo se však o jejich hlavní zdroj obživy. Od padesátých let 20. století lze hovořit o organizované průvodcovské činnosti. Podle autora mohl nájemce hotelu Felsenstadt (Skalní město) díky pachtovní smlouvě realizovat prohlídky skalního města a zároveň si tím přivydělat do celkového rozpočtu.

Díky zvyšujícímu se zájmu o skalní útvary se rozhodl majitel panství pro zpoplatnění několika míst ve skalním městě. Jedním z nich byla například projížďka na lodičkách. První projížďka se dle Dimtera (2011:126) konala roku 1857. Projížďka trvala patnáct minut a návštěvníci si mohli vyslechnout spoustu zajímavých historek a příběhů z minulosti.

Další oblíbenou atrakcí bylo vyvolávání ozvěny v místě, které se dodnes nazývá Ozvěna. V roce 1783 dle Dimtera (2011:126) vystřídala lidské volání hra na lesní roh nebo střelba z děla. Obě atrakce byly ukončeny roku 1945.

Dle Lisáka (2011:117) byla roku 1890 nově otevřena trasa s názvem Nová partie. Roku 1939 nechal Ludvík Karel Nádherný, tehdejší majitel panství, postavit Gotickou bránu, která ohraničovala Skalní předměstí a skalní město. Zde byly podle Lisáka (2011:105) kontrolovány vstupenky, které si návštěvníci kupovali v nedalekém hotelu Skalní město.

Mezi činnostmi, které mají také velký vliv na rozvoj cestovního ruchu v Adršpašských skalách, se řadí horolezectví (viz kapitola 4.3.3 a 4.3.4).

Ve třicátých letech 20. století dle Dimtera (2011:129) klesá díky hospodářské krizi nejen návštěvnost, ale také zisky z prodeje. Přehled návštěvníků v letech 1929 – 1939 je uveden v tabulce č. 2. Skokové zvýšení v roce 1939 je prý díky sníženému vstupnému a úspěšné reklamě, viz více níže.

Rok	Počet návštěvníků
1929	51 870
1930	54 416
1931	33 505
1932	32 555
1933	15 819
1934	23 580
1935	27 039
1936	20 867
1937	17 426
1938	11 349
1939	140 115

Tabulka 2 Počet návštěvníků Adršpašských skal v letech 1929 - 1939.

Zdroj: upraveno podle Dimtera (2011:129)

Jelikož se ani po roce 1930 nezastavilo snižování počtu návštěvníků, domluvila se Správa skalního města Adršpach na několika radikálních krocích. Prvními z nich bylo, jak uvádí Dimter (2011:129), snížení vstupného do skal a investice do reklamy. I přes mírné zvýšení návštěvnosti v roce 1935 nebyli provozovatelé spokojeni. Rozhodli se proto pro realizaci „sociologického průzkumu“. Průvodci měli za úkol v závěru prohlídkového okruhu vyzpovídat jednotlivé návštěvníky. Během dotazování se zjistily například tyto skutečnosti: roku 1935 navštívilo skály 27 039 osob, z toho činilo 12 383 návštěvníků z Čech a Moravy. Zbytek návštěvníků se dle Dimtera (2011:129) rozděluje na Němce (16 236 osob), Poláky (16 osob), Rakušany (12 osob), Holanďany (7 osob), Angličany (6 osob), Maďary (5 osob), Francouze (4 osob) a Kanadány (2 osoby).

Ačkoli z výše uvedeného vyplývá, že skály navštěvovali ve dvacátých a třicátých letech 20. století nejvíce turisté z Německa, výše zmíněná reklama se zaměřila na české turisty. Správa skalního města Adršpach pro ně měla například dle Dimtera (2011:129) připravit propagaci ve formě rozhazování letáků z letadla nad Prahou nebo pravidelně v letní sezóně vypravovat vlak z Pardubic do Adršpachu. Přestože správa skal využila jen několik inovativních řešení, mělo jí to dopomoci ke strmému navýšení návštěvnosti v roce 1939, viz tabulka

č. 2. Vzhledem k tehdejší politické situaci je tato skutečnost velmi nepravděpodobná.

4.2.3 Poválečný vývoj

Z informační tabule (obr. 4), která je umístěna v prostorách Zámku Adršpach, je možné zjistit informace, že Adršpach byl početně navštěvován jak turisty z celé republiky, tak i zahraničními turisty, kteří vyhledávali Adršpašské skály jako raritu. Další informace se týkají o počtu návštěvníků. V roce 1961 navštívilo skály 103 231 osob, což bylo o 12 782 více než v roce 1960. Zahraniční turisté pocházeli z Francie, Polska, Tunisu, Alžíru, Maroka, NDR, SSSR a Guineje. Celkový příjem ze skal činil 280 152,- Kč. Nejvíce návštěvníků přijelo v roce 1961 dne 16. července. Celkem jich bylo 2 448.

Obr. 4 Informační tabule v prostorách Zámku Adršpach.
Zdroj: vlastní (2016)

4.2.4 Současnost

V současné době se o údržbu a chod skalního města starají Technické služby Adršpach.

Z rozhovoru s Beátou Radoňovou (2015) z TIC Adršpašské skály vyplývá, že se veřejně uvádí číslo 240 000 návštěvníků ročně, při čemž je to samozřejmě největší procento návštěvníků v letních měsících. V zimě se denní návštěvnost počítá spíše na desítky, v létě je to několik stovek.

Dále se v rozhovoru Radoňová (2015) vyjádřila ke složení návštěvnosti skal: *„...V Adršpašských skalách převažují návštěvníci s Polska. Za nimi následují Češi, Němci a v posledních letech přibýlo i hodně Slováků. Kolik je to procent je těžké odhadnout. Až tak podrobné statistiky neděláme a také by to ani nešlo, především vzhledem k vysoké návštěvnosti. Směrodatné pro nás je, že je největší procento Poláků a Čechů...“.*

Adršpašské skály jsou propagovány dle Radoňové (2015) z TIC Adršpašské skály hned několika způsoby: Adršpašské skály pro vlastní propagaci spravují webové stránky i facebook. Zástupci, TIC jezdí na veletrhy, a to nejen v Čechách, ale i do zahraničí v rámci různých projektů Královehradeckého kraje, APRB Broumova, Kladského Pomezí a česko - polské spolupráce.

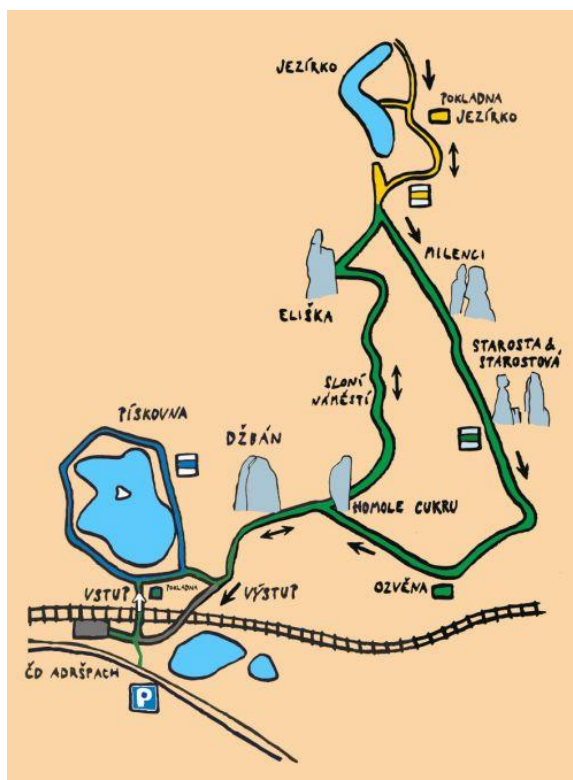
Dále se nesmí opomenout fakt, že Adršpašsko – teplické skály jsou velmi známé a velké množství návštěvníků se sem vrací opakovaně nebo přijedou na doporučení svých známých.

4.3 Adršpašské skály

Celý návštěvnícký okruh Adršpašských skal jak uvádí Suchánek (2009:8) protíná zelená turistická značka. Celý okruh je dlouhý 4 km a je určený pro všechny věkové kategorie. Okruh je z velké části nenáročný a je zde možnost namáhavější partie

zcela vynechat. Časová náročnost okruhu je cca 3 hodiny. Na obrázku č. 5 je vyobrazen plánec okruhu Adršpašských skal.

Podle Radoňové (skalyadrspach: 2016) se lze dočíst, že Adršpašské skály jsou v provozu celoročně. Záleží na sněhových podmínkách, zda je okruh zpřístupněný celý nebo pouze z části.

Obr. 5 Plánek okruhu Adršpašských skal.
Zdroj: Radoňová (skalyadrspach: 2016)

Pokud by skupina minimálně 20 lidí měla zájem o průvodcovskou činnost, je dle Radoňové (skalyadrspach: 2016) možnost procházky s průvodcem. Služba je nabízena zdarma. Objednávky je možné provádět buď osobně v TIC Adršpach, nebo nejlépe předem emailem.

4.3.1 Turistické zajímavosti v Adršpašských skalách

Jezírko podle Lisáka (2011:115) nechal vybudovat hrabě Blümegen okolo roku 1800. Původně mělo sloužit ke splavování dřeva, o této informaci však chybí

zmínka v dobové literatuře. První plavba pro turisty byla poprvé uskutečněna roku 1857.

Dle informací z TIC Adršpach je o plavku na lodičkách velký zájem. Pro potřeby bakalářské práce byly zjišťovány statistické údaje o počtu návštěvníků, kteří plavku lodičkou využili. Údaje nejsou zveřejňovány a tuto skutečnost vysvětlila Radoňová (2016) v rozhovoru tím, že informace o počtu lidí, kteří si koupili vstupenku na plavbu po skalním jezírku TIC Adršpašské skály má, ale z důvodů interních záležitostí firmy je nechce zveřejňovat. Dalším důvodem je skutečnost, že lodičky provozuje obec Adršpach.

Pokladna na jezírko je umístěna pod jezírkem, takže vstup na jezírko se platí na místě pod lodičkami. Samotná plavba po jezírku trvá dle Radoňové (2016) přibližně patnáct až dvacet minut. Foto převozníka je na obr. 9.

Obr. 9 Převozník na jezírku.
Zdroj: vlastní (2016)

Okolo **Pískovny** (viz obr. 10) vede krátký turistický okruh značený v celé délce modrou turistickou značkou. Dle vlastního bádání bylo zjištěno, že délka okruhu je přibližně jeden kilometr. Časová náročnost je zhruba čtyřicet minut. V zatopeném lomu bývalé pískovny je dle Radoňové (2016) z TIC Adršpašské skály

možnost vypůjčit si lodičku a prohlédnout si okolí z vodní hladiny. Za hodinu pronájmu návštěvník zaplatí osmdesát korun. Koupání je zde přísně zakázáno.

Obr. 10 Pískovna.
Zdroj: vlastní (2015)

Vlčí rokle spojuje Adršpašské a Teplické skály. Podle webových stránek adrspach (2016) je trasa dlouhá čtyři kilometry. Pokud si návštěvník zakoupí vstupenku v jednom skalním komplexu a projde právě Vlčí roklí, platí mu i ve druhém. Podle Tůmové (2014) byla Vlčí rokle dva roky uzavřena a opravována pro svůj nevyhovující stav. Rokle (viz obr. 11) se po instalaci nových chodníků a žebříků otevřela znovu v červnu 2014.

Obr. 11 Vlčí rokle.
Zdroj: vlastní (2016)

Novinkou v Adršpašských skalách jsou dvě nové turistické trasy, které zpřístupnil státní podnik Lesy ČR. Dle uvedených informací na webových stránkách kudyznudy (2016) se obě trasy mají otevřít do 30.6.2016. Dle uvedených informací na webových stránkách kudyznudy.cz (2016) se jedná o okruh kolem **zříceniny hradu Adršpach** a výstup na **vrchol Čáp**, kde se nachází rozhledna. Cílem zpřístupnění dalších turistických tras je odklonění turistů z hlavního prohlídkového okruhu Adršpašských skal.

4.3.2 Historie lezení v Adršpachu

Jak uvádí Lysák (2011:132), horolezectví nemá v Adršpašsko-teplických skalách tak dlouhou tradici jako například v Českém ráji nebo Česko - saském Švýcarsku. Pro lezení na pískovcových skalách platí zvláštní pravidla. V tomto případě se klade velký důraz na čistotu výstupu. Jak uvádí Dimter (2011:136) dále, postupové jistící body se používají z velké části jen k zajištění prvolezce. Není možné je proto používat k postupu při lezení. Tento styl lezení vznikl v Alpách a Dolomitech, kde se jím nechali inspirovat saští lezci na počátku 20. století.

Sýkora (2004:10) uvádí, že mezi prvními horolezci v Adršpašských skalách byli členové saského klubu K.V. Lössnitz 1912. Pro svůj první výstup si vybrali skálu jménem Král. Skupině devíti lezců vedená Willy Adamem se podařil výstup na tuto skálu 20. května 1923. Během několika následujících dní se jim podařilo zdolat ještě Cimbuří, Saskou hlavu, Martinskou korunu, Tři obry a Orla.

Podle Lukavského (1999:7) byla v Adršpachu do druhé světové války vylezena většina nejznámějších věží. Zasloužili se o to lezci ze Saska a Sudet. Čeští lezci se v Adršpašsko - teplických skalách objevují před válkou a jednalo se o místní obyvatele z Dolního Adršpachu a Teplic nad Metují.

Po druhé světové válce jsou podle Lukavského (1999:7) skály vráceny k Československu, a tudíž k výpravám do skal není vyžadováno žádné zvláštní povolení. Tato změna se však co do množství lezců v Adršpachu projevila

až v padesátých a šedesátých letech 20. století, kdy do Adršpachu začíná jezdit nová generace lezců.

4.3.3 Historie lezení na Křížovém Vrchu

Ačkoliv stojí Křížový vrch v pozadí Adršpašsko - teplických skal, jak uvádí Lisák (2001:8), byla první věž jménem Maják zdolána 20. srpna 1925. Jako prvním se to podařilo kamarádům Georgu Richterovi a Rudolfovi Glatzerovi ze saského lezeckého spolku Bergfreude 1918.

Z rozhovoru s Radoňovou (2016) z TIC Adršpašské skály vyplývá, že jsou skály v současné době díky vhodným klimatickým podmínkám stále hojně využívány nemalým počtem lezců. Jedná se o tu část turistů, která se do této lokality opakovaně vrací.

4.4 Historie turistické oblasti Teplicko

4.4.1 Počátky turismu

Počátky osídlení Teplic nad Metují nelze dle Městského úřadu Teplice nad Metují (2016) jasně určit. Dle Rutha (1948-1954:25) jsou od 12. století dochované zmínky o prvních osadách a zároveň začaly stavby prvních hradů a tvrzí. Dle Rutha (1948-1954:36) byly po roce 1824 po lesním požáru objeveny Teplické skály. Od té doby jsou skály využívány turisty. Od té doby se zde podnikaly první výpravy o proniknutí do středu skal. První objevitel a průzkumník skal se jmenoval P. Vogel a pocházel z Teplic nad Metují. Dle Rutha (1948-1954:37) se zapsal do historie, jako první návštěvník skal, který nepocházel z Teplic nad Metují, Dr. Schmidt ze Svídnice roku 1844. Díky tomu využil příležitosti a pojmenoval většinu skalních útvarů. Roku 1846 byla zveřejněna „Stará partie“.

Roku 1868 byla dle Rutha (1948-1954:195) otevřena „Nová partie“ Teplických skal a díky propagaci projevovalo o skály zájem stále více návštěvníků. Nejvíce zastoupeni byli turisté z Německa, poté Češi a Slované. Podle Rutha (1948-1954:37) roku 1928 se odhaduje návštěvnost 35 000 osob. V letech 1907 – 1909 napomohla cestovnímu ruchu v Teplicích nad Metují výstavba nové železnice.

4.4.2 Rozvoj turismu

Mezi činnosti, které mají vliv na rozvoj cestovního ruchu v Teplických skalách, se řadí horolezectví (viz kapitola 4.5.2).

Podle Rutha (1954-1958:109) zde byl 27.7.1945 založen Klub českých turistů odbor Teplice nad Metují. Dne 1.9.1947 byla podle autora (1954-1958:110 - 111) založeno místní sdružení cestovního ruchu pod názvem: „Cestovní informační správa“, která se aktivně podílela na rozvoji cestovního ruchu.

Ve 30. letech 20. století dle Dimtera (2011:129) klesá díky hospodářské krizi nejen návštěvnost, ale také zisky z prodeje. Přehled návštěvníků v letech 1928 – 1944 je uveden v tabulce č. 3.

Rok	Počet návštěvníků
1928	33 431
1929	42 150
1930	39 143
1931	28 659
1932	24 938
1933	10 244
1934	14 650
1935	16 027
1936	12489
1937	9421
1938	7054
1939	82792
1940	12822
1941	17363
1942	18539
1943	10282
1944	24521

Tabulka 3 Počet návštěvníků Teplických skal v letech 1928 – 1944.
Zdroj: Kronika města Teplice nad Metují (2016)

Správa skalního města se dle Dimtera (2011:129 - 130) rozhodla ke snížení vstupného do skal a k investicím do reklamy. Dalším důležitým faktorem bylo zavedení jednotné vstupenky, která platila jak v Adršpašských a Teplických skalách tak v nedaleké Hejšovině. Díky této skutečnosti vzrostla návštěvnost v roce 1939 velmi skokově oproti ostatním rokům. Vzhledem k tehdejší politické situaci v zemi, je tato skutečnost velmi nepravděpodobná. Důvodem může být také změna metodiky v počítání návštěvníků.

4.4.3 Poválečný vývoj

Návštěvnost této lokality v poválečném období je uvedena v následující tabulce (tabulka č. 4). Ze zjištěných údajů vyplývá, že počet návštěvníků v tomto období poměrně strmě narostl.

Rok	Počet návštěvníků
1945	1 314
1946	2 700
1947	10 300
1948	12 600
1949	20 300
1950	24 300
1951	22 209
1952	21 825

Tabulka 4 Počet návštěvníků Teplických skal v letech 1945 – 1952.

Zdroj: Kronika města Teplice nad Metují (2016)

4.4.4 Současnost

Jak je již uvedeno v kapitole 2, Cíl a metodika, zaměstnanci TIC Teplice nad Metují neodpověděli ani na jeden e-mail ohledně návštěvnosti Teplických skal. Nejinak tomu bylo i u vedoucí TIC Martiny Tauchmanové. V tomto případě nepomohla ani osobní návštěva v TIC Teplice nad Metují. Na e-maily neodpovídali ani zaměstnanci městského úřadu Teplice nad Metují. Proto jsou zde použita data z práce Fejtkové (2012:57), ve které zveřejňuje návštěvnost skal v letech 2005 – 2011 (tabulka č. 5). Uvedená data byla Fejtkové poskytnuta tajemnicí městského úřadu Teplice nad Metují.

Rok	Počet návštěvníků
2005	60 778
2006	55 072
2007	53 700
2008	63 300
2009	59 712
2010	49 812
2011	55 085

Tabulka 5 Počet návštěvníků v letech 2005 – 2011

Zdroj: převzato od Fejtkové (2012:57)

Z rozhovoru s Heinzellovou (2016) ze Správy CHKO Broumovsko vyplývá, že TS Adršpach nepodávají hlášení o roční návštěvnosti skal. Prý se jedná o utajované informace podle nájemní smlouvy s LČR. Správě CHKO Broumovsko je maximálně sdělována denní návštěvnost ve vybraných dnech, kterou uvádí Fejtková (2012:56) v tabulce číslo 6. Data pochází z neoficiálního sčítání návštěvníků Teplického skalního města, která poskytla Správa CHKO Broumovsko.

Časový interval	Počet návštěvníků	
	14.8.2009	15.8.2009
Čas	14.8.2009	15.8.2009
10 - 11 h	204	426
11 - 12 h	243	242
12 - 13 h	148	229
13 - 14 h	144	375
14 - 15 h	87	215
Celkem	826	1 487

Tabulka 6 Počet návštěvníků Teplických skal ve dnech 14.8. a 15.8.2009
Zdroj: převzato od Fejtkové (2012)

V Teplicích nad Metují se každoročně, poslední víkend v srpnu, koná Mezinárodní festival horolezeckých filmů, který je dle Suchánka (2009:25) známý svou neformální atmosférou.

4.5 Teplické skály

Tato lokalita je od Adršpašských skal oddělena Vlčí roklí. Na rozdíl od Adršpašského skalního města, kde podle Vítka (2000:8) převládají jednotlivé skalní věže, je Teplické skalní město tvořeno mohutnými skalními bloky (např. Chrámové stěny). Podle Správy CHKO Broumovsko (2006:5) je nejvyšším a nejlepším vyhlídkovým bodem Čáp (786 m). Na obrázku č. 12 je vyobrazen prohlídkový okruh Teplických skal.

Obr. 12 Plánek okruhu Teplických skal.
Zdroj: převzato od Radoňové (2016)

Při vstupu dostane každý návštěvník leták (Teplické skály: 2011) ze kterého se dozví, že celý okruh je šest kilometrů dlouhý a protíná ho modrá turistická značka. Časová náročnost je cca tři hodiny. Po celém okruhu je rozmístěno patnáct panelů naučné stezky, které návštěvníka informují o historii objevování skal, horolezectví, fauně a flóře v Teplických skalách.

Webové stránky teplické skaly (2016) uvádějí, že pokladna prohlídkového okruhu je otevřena od dubna do listopadu, a to denně od osmi do osmnácti hodin. Délka sezóny se upravuje individuálně dle aktuálního počasí.

4.5.1 Historie lezení v Teplicích nad Metují

Podle Blahnové a Lisáka (2009:59) se lezení v Adršpašských a Teplických skalách liší. Teplické skály jsou na rozdíl od skal v Adršpachu členitější a je zde tak více možností stěnového lezení ve více stupních obtížnosti.

První skály zde byly zdolány v roce 1927 horolezci ze Saska. Jednalo se o Skalní korunu a Ledního medvěda. O rok později byl pokořen také Kanec a roku 1930 Tuleň.

Tak jako v Adršpašských skalách se dle Blahnové a Lisáka (2009:59) zvyšuje zájem o lezení v padesátých a šedesátých letech 20. století.

5 Vlastní výzkum

Podklady pro podkapitolu 5.1 a 5.2 vychází z vlastních zkušeností a poznatků autorky, které jsou doložené fotodokumentací. Způsob získání informací a poznatků je více popsán v kapitole 2 Cíl a metodika práce.

5.1 Zjištěné dopady CR na přírodní a socio - kulturní prostředí

V souvislosti se zkoumáním ŽCD je potřeba zmínit také dopad turismu na přírodní a socio - kulturní prostředí. Z níže uvedených fotografií vyplývá nepříjemné zjištění, že přírodní prostředí Adršpašských skal je náparem turismu velmi negativně poznamenáno.

5.1.1 Dopady na přírodní prostředí

Fotografie číslo 16 a 17 dokládají **abrazi** (více 3.1.1. bod c) kořenového systému místních dřevin. Pro správný vývoj je vhodné, aby kořeny plnily jejich hlavní funkci, kterou je upevnění dřevin k zemi.

Obr. 16 Abraze na okruhu Adršpašských skal.
Zdroj: vlastní (2015)

Obr. 17 Abraze u Pískovny.
Zdroj: vlastní (2015)

Fotografie (č. 18 a 19) ukazují zákazové tabule, které jsou umístěné po celé délce návštěvnického okruhu Adršpašských skal. Skalní město se takto snaží bojovat proti nedisciplinovaným turistům, kteří nerespektují směr prohlídky. Zvolení tohoto druhu zákazových tabulí je bohužel nešťastné, protože se návštěvníci skal neponaučí ze svých chyb a netuší, proč je tak důležité, aby nevstupovali mimo vyznačená místa.

Obr. 18 Zákazující cedule.
Zdroj: vlastní (2015)

Obr. 19 Zákazující cedule.
Zdroj: vlastní (2015)

Další fotografie (viz č. 20) dokládá nezodpovědné chování některých turistů vůči samotným skalním útvarům. V tomto případě se jedná o **poškození přírodních hodnot** (viz 3.1.1 bod e). Lze jen doufat, že tato nevzhledná dílka brzy zaniknou díky erozi, kterou však toto nezodpovědné chování ještě urychlí.

Obr. 20 Nápis vepsané do jedné ze skal z Adršpašského skalního města.
Zdroj: vlastní (2015)

Fotografie, na obrázku č. 21, s informační tabulí dokládá, že si sami někteří turisté ničí svévolně informace pro ně určené. Proti takto neukázněným turistům se lze jen obtížně bránit. Zaměstnanci TS Adršpach nebo Adršpašských skal by museli vidět návštěvníka přímo při činu.

Obr. 21 Polepený informační panel.
Zdroj: vlastní (2015)

Množství turistů na hlavním okruhu dokládají obrázky č. 22 a 23. Při pohybu na turistických trasách v takto početné skupině je třeba si více všimnout okolních turistů než krás Adršpašských skal, za kterými se do této destinace jezdí. Pohyb v takto početné skupině je zároveň velmi náročný, je potřeba se neustále vyhýbat kolemjdoucím a svižně postupovat s davem, aby se jednotliví návštěvníci nebrzdili mezi sebou.

Obr. 22 a 23 Dav ve skalách.
Zdroj: vlastní (2016)

5.1.2 Dopady na socio – kulturní prostředí

U vchodu do skal se nachází místo, které je určeno pro občerstvení návštěvníků skal a k zakoupení upomínkových předmětů (viz obr. 24). Tato stavba upoutá návštěvníky na první pohled, bohužel je to z důvodu, že nezapadá svým vzhledem do okolní krajiny. Ať už pestrobarevnými obrázky jídel nebo polskými nápisy. V tomto případě se jedná o jistý druh **komercializace** (více 3.1.2 bod c).

Ačkoli je občerstvení umístěné mimo návštěvnický okruh, nachází se odpadky po celé délce návštěvnického okruhu.

Obr. 24 Občerstvení u vchodu do skal.
Zdroj: vlastní (2015)

Mezi sociální efekty patří také **turistická iritace**, neboli Doxeyho iritační index, který je vyhodnocen v kapitole 6 v tabulce 12 a 13.

Dualizace společnosti rozděluje společnost na dvě skupiny. Podnikatelé profitují z cestovního ruchu na úkor místních obyvatel. Tento model se díky řízeným rozhovorům s rezidenty v obcích Adršpach a v Teplicích nad Metují potvrdil. Více v kapitole 5.3.1.

Turistické ghetto a **turistifikace**, které mají za cíl postupné vytlačování základních funkcí sídla, se vyskytují v obci Adršpach. Obec je maximálně přizpůsobena turistům – hotely, penziony, parkoviště, restaurace, rychlé občerstvení, ale pro rezidenty se zde nenachází ani obchod, kde by si mohli nakoupit základní potraviny a musí proto jezdit do vedlejších Teplic nad Metují nebo do Trutnova.

5.2 Alternativní turistické cíle

Po nepříjemném zjištění v předchozí kapitole 5.1, přesně řečeno, v jakém stavu se nachází Adršpašské skaly, byly autorkou navrženy alternativní turistické cíle, které

slouží k odklonění návštěvníků v hlavní turistické sezóně, kdy je nápor turistů v destinaci Adršpašských skal největší.

Pro tuto příležitost nechalo město Adršpach opravit výstup na horu **Křížový vrch** a v roce 2015 zde podle Radoňové (skalyadrspach: 2016) nově otevřelo **Naučnou stezku pod Křížovým vrchem**. Dle vlastního bádání bylo zjištěno, že trasa začíná u parkoviště, odkud vede žlutá turistická trasa. Délka trasy jsou dva kilometry. Během cesty jsou k vidění panely, na kterých se turisté dočtou o fauně, flóře, ale i neživé přírodě a vlivu člověka na přírodu. První polovina procházky vede po kamenité cestě a v druhé polovině je potřeba se připravit na strmý výšlap po schodech vytesaných do skal nebo po dřevěných schodech. Křížová cesta znázorněná na litinových deskách (viz obr. 25) instalovaných přímo do skaních útvarů lemují část turistické trasy. Radoňová (skalyadrspach: 2016) uvádí, že na vrcholu Křížového vrchu se nachází železný kříž z roku 1857 na pískovcovém podstavci s plastikami svaté Anny, Josefa a Jana Nepomuckého. Z vrcholu se návštěvník může kochat výhledem (viz obr. 26) na zámek, Adršpašské skály a přilehlé okolí. Dle vlastních zkušenosti je výstup určen spíše pro fyzicky zdatnější turisty a časová náročnost je přibližně jedna hodina.

Obr. 25 Křížová cesta na Křížový vrch.
Zdroj: vlastní (2016)

Obr. 26 Pohled z Křížového vrchu na Zámek a Adršpašské skály.
Zdroj: vlastní (2016)

Zámek Adršpach

V roce 2013 dle Machy (2014) odkoupila obec Adršpach zámek (obrázek č. 27) za šest milionů korun. V květnu 2014 se konalo oficiální otevření Zámku Adršpach a zahájení první turistické sezóny. Zároveň je pro turisty v přízemí k dispozici regionální informační centrum, které poskytuje návštěvníkům informace o celém regionu.

Po osobní návštěvě bylo zjištěno, že v prvním patře zámku je instalovaná stálá expozice horolezeckého muzea (viz obr. 28) věnovaná horolezectví v Adršpašsko - teplických skalách. Dále se zde nachází výstavní galerie, kde se podle zaměstnankyně zámku (2016) pravidelně střídají výstavy jednotlivých autorů. V červnu 2016 zde končila výstava rodačky z nedaleké Úpice paní Julie Winterové Mezerové, která je vidět na obrázku č. 29.

V tabulce č. 7 je zveřejněna statistika návštěvnosti Zámku v Adršpachu od jeho otevření, tj. od května 2014.

Měsíc	2014	průměrná denní návštěvnost	2015	průměrná denní návštěvnost
leden	x	x	-	-
únor	x	x	-	-
březen	x	x	-	-
duben	x	x	12	-
květen	106	3	787	29
červen	867	29	728	28
červenec	1202	39	1973	73
srpen	1558	50	1885	70
září	506	17	270	10
říjen	231	7	144	5
listopad	134	5	-	-
prosinec	23	1	-	-
CELKEM	4627	-	5799	-

Tabulka 7 Statistika návštěvnosti na Zámku v Adršpachu.

Zdroj: Zámek Adršpach (2016)

Obr. 27 Zámek Adršpach.

Zdroj: vlastní (2016)

Obr. 28 Stálá expozice o horolezectví v Adršpašských skalách.
Zdroj: vlastní (2016)

Obr. 29 Výstava obrazů malířky Julie Winterové Mezerové.
Zdroj: vlastní (2016)

5.3 Analýza řízených rozhovorů

5.3.1 Názory rezidentů

Pro tuto bakalářskou práci bylo potřeba udělat šetření, které probíhalo metodou řízených rozhovorů. Skupinou dotazovaných tvořili místní obyvatelé. Z obce Adršpach bylo osloveno pět rezidentů a z obce Teplice nad Metují deset rezidentů, kteří se postupně vyjadřovali ke kvalitě života v obci a k cestovnímu ruchu v jejich obci.

Po shrnutí výpovědí rezidentů z Adršpachu vyplývá, že image své obce vnímají jako místo, kam proudí davy turistů, převážně polských, kteří se zde zdrží jen pár hodin a zase odjíždí do svých domovů. Rezidenti z Teplic nad Metují hodnotí naopak svou obec jako klidné místo, s větším počtem stálých obyvatel, které také nabízí krásnou přírodu, jako sousední obec Adršpach.

V tabulce 8 a 9 jsou uvedené demografické a ekonomické údaje dotazovaných rezidentů.

Pohlaví	Muži	Ženy			Celkem
abs.	2	3			5
v %	40	60			100
Věk	15 - 24	25 - 40	40 - 59	60 a více	Celkem
abs.	-	1	2	2	5
v %	-	20	40	40	100
Ekonomická aktivita	Student	Ekonomicky aktivní	Nezaměstnaný	Důchodce	Celkem
abs.	-	3	-	2	5
v %	-	60	-	40	100
Vzdělání	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
abs.	-	2	2	1	5
v %	-	40	40	20	100
Pracovník ČR	Ano	Ne			Celkem
abs.	2	3			5
v %	40	60			100

Tabulka 8 Demografické údaje o dotazovaných rezidentech v Adršpachu

Zdroj: vlastní zpracování dle řízených rozhovorů (2016)

Pohlaví	Muži	Ženy			Celkem
abs.	5	5			10
v %	50	50			100
Věk	15 - 24	25 - 40	40 - 59	60 a více	Celkem
abs.	1	4	2	3	10
v %	10	40	20	30	100
Ekonomická aktivita	Student	Ekonomicky aktivní	Nezaměstnaný	Důchodce	Celkem
abs.	1	6	-	3	10
v %	10	60	-	30	100
Vzdělání	Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské	Celkem
abs.	1	1	6	2	10
v %	10	10	60	20	100
Pracovník ČR	Ano	Ne			Celkem
abs.	6	4			10
v %	60	40			100

Tabulka 9 Demografické údaje o dotazovaných rezidentech v Teplici nad Metují

Zdroj: vlastní zpracování dle řízených rozhovorů (2016)

Graf č. 1 zveřejňuje údaje o procentuálním zastoupení místních obyvatel v Adršpachu a v Teplicích nad Metují. Z tabulky vychází, že dotazovaní rezidenti se v této oblasti již narodili nebo zde většina žije déle než 40 let.

Graf. 1 Jaká je struktura dotazovaných rezidentů dle délky života?

Zdroj: Vlastní zpracování dle řízených rozhovorů (2016)

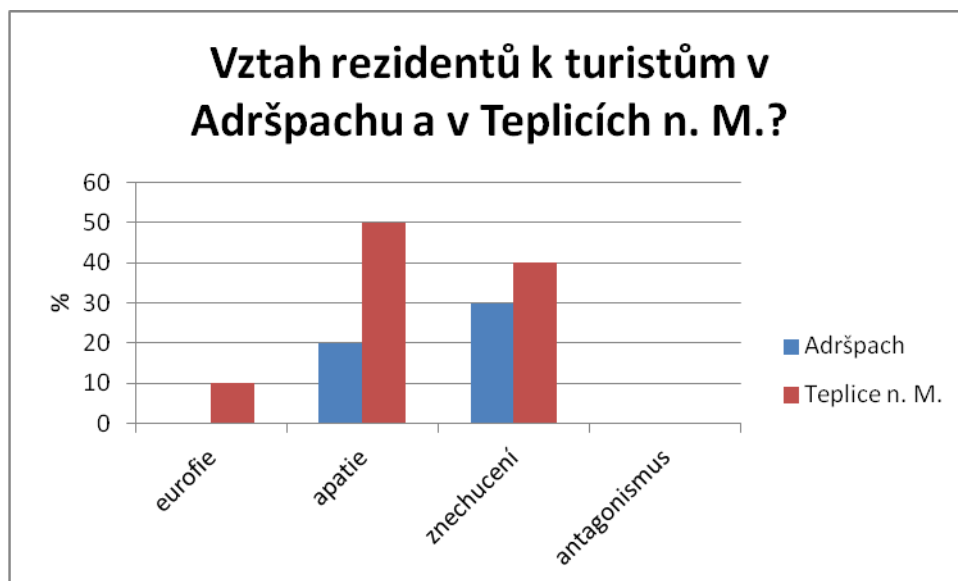
Pro účel bakalářské práce bylo nejdůležitější zjistit skutečnost, jak vnímají rezidenti turisty, cestovní ruch a v neposlední řadě jeho dopady.

Z řízených rozhovorů vyplývá, že převážná většina rezidentů v Adršpachu nevnímá cestovní ruch v současné podobě pozitivně. Obec je v hlavní turistické sezóně, tj. letních měsících, predisponovaná. Je zde až přespříliš turistů, jak uvádí jedna z rodaček: *„Dříve jsme se chodili procházet do skal každou neděli. Ted' tam není k hnutí. Když náhodou přijedou vnučata, tak tam jdu jen kvůli nim. Občas zamířím do skal v zimě, ale už to také není to co dřív“.*

Na druhou stranu si jsou rezidenti vědomi, že cestovní ruch nabízí jak v obci Adršpach, tak v Teplicích nad Metují nová pracovní místa. Na otázku zda obě obce nabízí dostatek pracovních míst, se většina rezidentů shodla, že spíše ano (*Adršpach*: určitě ano 23 %, spíše ano 39 %, spíše ne 20% a určitě ne 18%; *Teplice n. M.*: Adršpach: určitě ano 25 %, spíše ano 42 %, spíše ne 18% a určitě ne 15%).

Dále bylo zjišťováno, zda mají rezidenti přehled o změnách v počtu stálých obyvatel. V Teplicích nad Metují se dle většiny dotázaných rezidentů počet stálých obyvatel nemění. Dále se shodli na tom, že je zde široká základna osob, kteří se zde narodili nebo zde žijí většinu svého dosavadního života. Což potvrzuje i graf č. 1. Dle tabulky č. 2 uvedené v příloze má naopak počet místních obyvatel v Teplicích nad Metují od sedmdesátých let 20. století klesající tendenci. Do současnosti se počet rezidentů snížil o 1 200 osob. Naopak v Adršpachu počet obyvatel zůstává téměř konzistentní. Podrobný vývoj počtu místních obyvatel je uveden v příloze č. 1 a 2.

Graf č. 2 vypovídá o současném vztahu rezidentů obou obcí vůči turistům. V obou případech se ani jeden rezident nevyjádřil o antagonismu, více v kapitole 3.2. V Adršpachu se vztah rezidentů střídá mezi apatií a znechucením. Naopak v Teplicích nad Metují se našel jeden rezident, který svůj vztah k turistům popsal jako euforii.

Graf. 2 Vztah rezidentů k turistům v Adršpachu a v Teplicích nad Metují?
Zdroj: Vlastní zpracování dle řízených rozhovorů (2016)

Na otázku, zda komunikuje obec s rezidenty a řeší s nimi problematiku CR, se nadpoloviční většina rezidentů z Adršpachu nezdráhala tvrdit, že obec si řeší otázky CR v obci po svém. Jeden z účastníků rozhovoru je toho názoru, že svou práci dělají špatně. V Teplicích nad Metují jsou s prací městského úřadu spíše spokojeni (určitě ano 18 %, spíše ano 49 %, spíše ne 20% a určitě ne 13%).

S tím také souvisí fakt, že většina oslovených občanů Adršpachu (80 %) hodnotí atmosféru v obci jako napjatou až nepřátelskou. Hlavním důvodem by mohl být střet zájmů a rozdělení společnosti na profitující a neprofitující rezidenty CR.

5.3.2 Názory zástupců TIC Adršpach a Teplic nad Metují

Další dotazovanou skupinou byly osoby silně angažované v cestovním ruchu. Za TIC Adršpach se jedná o Beátu Radoňovou. Jak je již uvedeno v Metodice práce, kapitole číslo 2, zástupci ani vedoucí TIC Teplice nad Metují, Martina Tauchmanová, neprojevili zájem o setkání a neposkytli proto odpovědi na několik otázek. Tematická struktura otázek rozhovorů s kompetentními osobami v CR je uvedena v příloze č. 9.

Paní Radoňová pracuje pro Adršpašské skály již 30 let. Vyrůstala v Adršpachu a skály poznávala nejen zdola, ale také jako aktivní horolezkyně. V TIC Adršpašské skály pracuje 12 let.

TIC Adršpašské skály funguje dle Radoňové (2016) více než 20 let. Zaměstnává jednoho stálého zaměstnance. Turisté se v letní sezóně mohou setkat ještě s jednou studentkou a paní, která je zde jen v době nepřítomnosti vedoucí TIC.

1. Jakým způsobem spolupracuje TIC s obcí?

„S obcí spolupracujeme spíše sporadicky. Přicházíme s našimi návrhy a obec nám ve většině případů vyhoví.“

2. Napomáhá Vám nebo spíše brání chování CHKO Broumovsko v podnikání?

„To bych raději nekomentovala, ale rozhodně nám CHKO moc nepomáhá. Řešíme s nimi jen otázky ochrany přírody v rámci NPR.“

3. Kdo je Vaše nadřízená instituce?

„Naším zřizovatelem je obec Adršpach, provozovatelem TS Adršpach, které 100 procentním podílem vlastní obec.“

4. Jakým způsobem propagujete destinaci Adršpašsko – teplických skal?

„Jezdíme na veletrhy v rámci projektu Královehradeckého kraje, nebo ČCCR, organizujeme workshopy, setkáváme se a vyměňujeme zkušenosti s ostatními Infocentry z regionu i celé republiky. Vyměňujeme si navzájem propagační materiály a průběžně rozvážíme další do regionálních informačních center, kde si je vyzvedávají poskytovatelé služeb atd...“ Dále paní Radoňová uvedla, že další formou propagace, které TIC využívá je mediální.

5. Jste Vy sama zapojena do dění v obci? Případně jak? (komunikace s místními obyvateli, členka klubu nebo sdružení, členka zastupitelstva v obci)

„Ano, aktivně se zapojuji do dění v obci. Jsem členkou redakční rady pro Adršpašský zpravodaj.“

6. Nabízíte službu průvodce. V jakých jazycích si mohu průvodce objednat“

„Bezplatně nabízíme průvodcovské služby, ale pouze v rámci našeho okruhu a na objednávku, protože je o tuto službu velký zájem. Průvodce si lze objednat v polském, německém, českém a anglickém jazyce. Podmínkou je včasná rezervace skupiny čítající min. 20 osob“.

7. Nabízíte možnost půjčení lodičky nebo vodního kola, na kterých se dá plout po jezírku v "Pískovně" za vstupem do skal. Služba je poskytována zdarma nebo za poplatek?

„Tato služba se nabízí pouze v letních měsících červenci a srpnu. Provozuje ji vodní záchranná služba a je samozřejmě za poplatek ve výši 80 Kč za hodinu. Informaci o půjčení zveřejňujeme na našich webových stránkách a zároveň je nedaleko Pískovny vystavena informační cedule“.

8. Jaké plánujete v roce 2016 ve skalách novinky? Jaké novinky plánujete pro návštěvníky do budoucna? Kdo o těchto inovacích rozhoduje?

„Co se týče skal, tak tam veškeré iniciativy musí schválit CHKO, nebo vlastníci skal Lesy české republiky a proto se nám zas až tak moc do žádných „novinek“ nechce. Dalším důvodem je i to, že převážně v letních měsících bývá velmi vysoká návštěvnost a tak není moc čas ani prostor na pořádání akcí ve skalách, nebo různých soutěží či her. V zimních měsících je situace trochu jiná a tak se snažíme přilákat návštěvníky na zimní procházku. V předvánočním období se koná akce pro rodiče s dětmi, která se jmenuje Čertohrátky. Je to již tradiční a velmi oblíbená akce“.

9. Plánujete zdražení vstupného do skal?

„Zdražení vstupného do Adršpašských skal zatím neplánujeme“.

10. Jak hodnotíte pověst obce?

„Kdybychom měli hodnotit věhlas naší obce podle návštěvnosti skal tak bych řekla, že je velmi dobrá. Ale vzhledem k tomu, že návštěvníci nevnímají Adršpašsko-teplické

skály jako součást obce, ale jako přírodní turistickou oblast, nemyslím si, že pověst obce by měla takový vzhlas“.

5.3.3 Polořízený rozhovor se zástupcem Správy CHKO Broumovsko

Vzhledem k častému odkazování na Správu CHKO Broumovsko došlo na polořízený rozhovor s vedoucí Správy CHKO Broumovsko paní Ing. Hanou Heinzellovou.

Inženýrka Hana Heinzellová pochází z Broumovka. Práci ve Správě CHKO Broumovsko si vybrala díky podobnosti vystudovanému oboru a pracuje zde od března 1997. Dle Heinzellové (2016) bylo CHKO Broumovsko zřízeno vyhl. č. 57/1991 v květnu 1991.

1. Provádíte monitoring vývoje a dopadu cestovního ruchu v oblasti Adršpašsko – teplických skal? Pokud ano, jakým způsobem?

„Sledujeme počet návštěvníků na vybraných lokalitách v CHKO, mj. i v NPR ATS. Dokumentujeme poškozování předmětů ochrany NPR (zejména skalních útvarů a vegetace, resp. rušení zvláště chráněných druhů živočichů) návštěvníky území (zejm. turisty a horolezci)“.

2. Jaké indikátory jsou pro Vás důležité a jsou sledovány?

„Velmi důsledně sledujeme poškozování (nápisů, rytí) skal, sešlap chladnomilné vegetace, rušení hnízdicích ptáků“.

3. Máte představu, jak velký počet turistů navštíví oblast Adršpašsko – Teplických skal (sezóna, mimo sezóna)?

„Přesná data bohužel neznáme. TS se tváří, že se jedná o utajované informace podle nájemní smlouvy s LČR. Nám maximálně sdělují denní návštěvnost ve vybraných dnech. Odhadujeme počet návštěvníků na cca 0,5 mil. za rok“.

4. Jaký problém se Vám jeví jako největší v Adršpašsko-teplických skalách?

„Největším problémem se bohužel jeví poškozování skal, vegetace, rušení, absence toalet na okruzích...“.

5. Máte tendenci v oblasti Adršpašsko – Teplických skal snižovat sezónnost cestovního ruchu?

„To je bohužel velmi obtížné, ale v letní sezóně je území přetížené, což má zásadní vliv na předměty ochrany a bezesporu také na návštěvnický zážitek“.

6. Uděluje Správa CHKO Broumovska ve výše zmíněné oblasti omezení pro rozvoj CR? Jak?

„Omezení plynou ze zákona č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny. V NPR je vstup omezen pouze na značené stezky a horolezectví je zakázáno“.

7. Jak probíhá spolupráce se subjekty cestovního ruchu (ubytovací zařízení, TIC, OÚ...)?

„Spolupráce probíhá ve formě informování se navzájem o chystaných záměrech v oblasti CHKO Broumovsko“.

8. Jaké máte plány do budoucna s oblastí Adršpašsko – Teplických skal v oblasti cestovního ruchu?

„V nejbližší době zde chce Správa CHKO Broumovsko vybudovat návštěvnické středisko s informacemi o ochraně přírody“.

9. Máte v plánu zpřístupnit další zajímavosti cestovního ruchu?

„Domníváme se, že všechny atraktivní cíle už jsou zpřístupněné, spíše se budeme zaměřovat na jejich "opevnění" proti poničení vysokou návštěvností. Tzn. vybudovat kvalitní návštěvnickou infrastrukturu (povalové chodníky, visuté schody, žebříky a zábradlí)“.

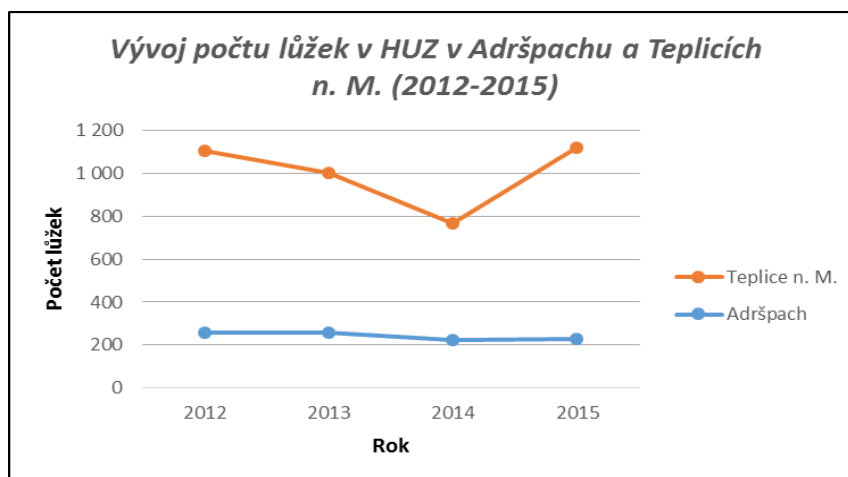
5.4 Analýza ubytovacích kapacit

Pro učení ŽCD je potřeba využít ubytovacích kapacit v dané destinaci. Dle Radoňové (2016) z TIC Adršpach si město nedělá přehled o počtu návštěvníků v Adršpachu. Bylo proto potřeba využít externích dat. Přehled o počtu hostů a počtu přenocování v Adršpachu a Teplicích nad Metují v letech 2000 – 2015 poskytla za Český statistický úřad Ing. Věra Varmužová, vedoucí oddělení informačních služeb a správy registrů ČSÚ. Přehled o počtu hostů a počtu přenocování nerezidentů poskytl plk. JUDr. Vladimír Takáč ze Skupiny analýzy rizik.

Roku 2012 došlo v ČSÚ ke změně metodiky a data proto před a po změně nejsou slučitelná. Od roku 2012 byly doplněny Českým statistickým úřadem další HUZ na základě specializovaného zjišťování.

5.4.1 Počet lůžek

Přehled o vývoji počtu lůžek v HUZ v Adršpachu a Teplicích nad Metují (graf 3) dokazuje, že počet lůžek v Adršpachu je konstantní. Změna se odehrála v Teplicích nad Metují mezi roky 2013 až 2015. Nejdříve počet lůžek klesl a v mezi roky 2014 a 2015 zase strmě stoupl. Důsledkem může být tehdejší ekonomická situace v ČR, ale konkrétní odpověď na tuto otázku se autorce nepodařilo zjistit.

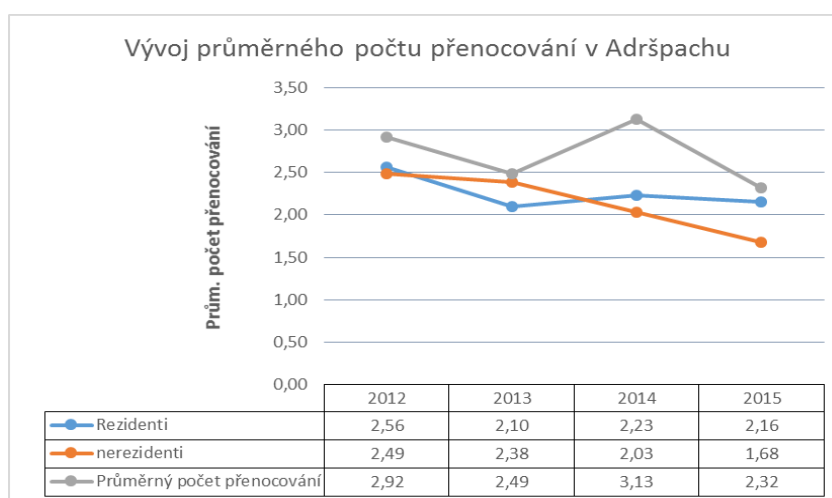

Graf. č. 3 Vývoj počtu lůžek HUZ v Adršpachu a Teplicích nad Metují v letech 2012-2015
Zdroj: ČSÚ (2016)

5.4.2 Délka pobytu

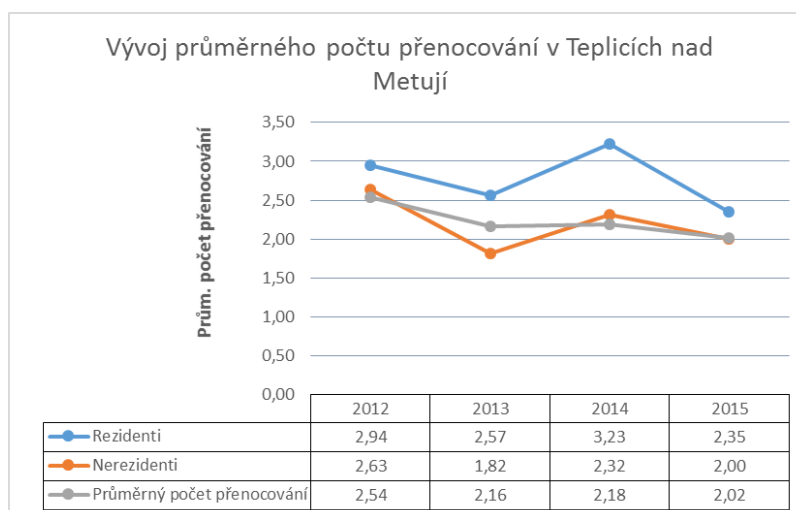
Délku pobytu lze zjistit z průměrného počtu návštěvníků v obcích Adršpach a v Teplicích nad Metují (počet přenocování / počet hostů) v HUZ. Potřebná data pro výpočet průměrného počtu návštěvníků se nachází v příloze č. 6. Délka pobytu je uvedena v grafech č. 4 a 5.

V Adršpachu vychází ze zjištěných údajů, že průměrný počet přenocování v letech 2012 – 2015 se nachází pod hranicí, až na výjimku v roce 2014, třech nocí.

Graf č. 4 Průměrný počet přenocování v Adršpachu v letech 2012-2015
Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2016)

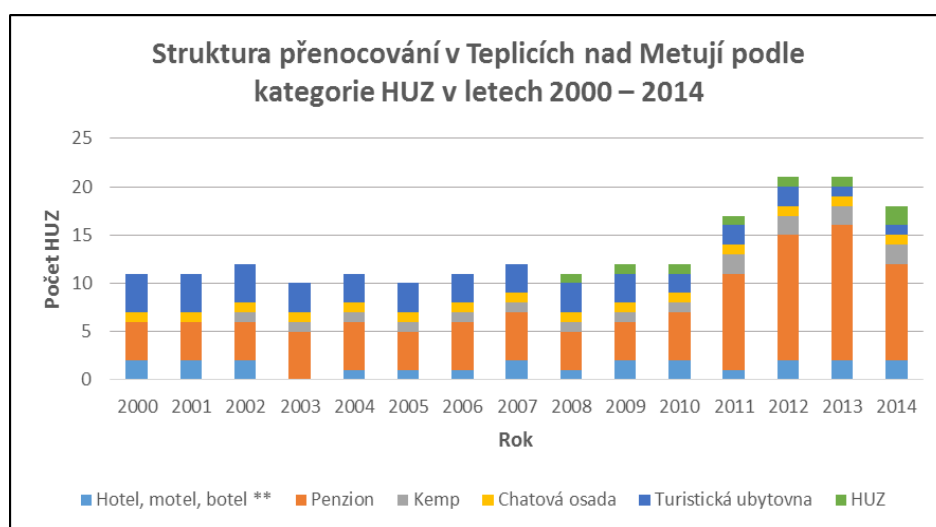
Průměrný počet přenocování v Teplicích nad Metují dopadl hůře než v Adršpachu. Průměr v počtu přenocování v letech 2012 – 2015 nepřesáhl hodnotu 2,54.

Graf č. 5 Průměrný počet přenocování v Teplicích nad Metují v letech 2012-2015
Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2016)

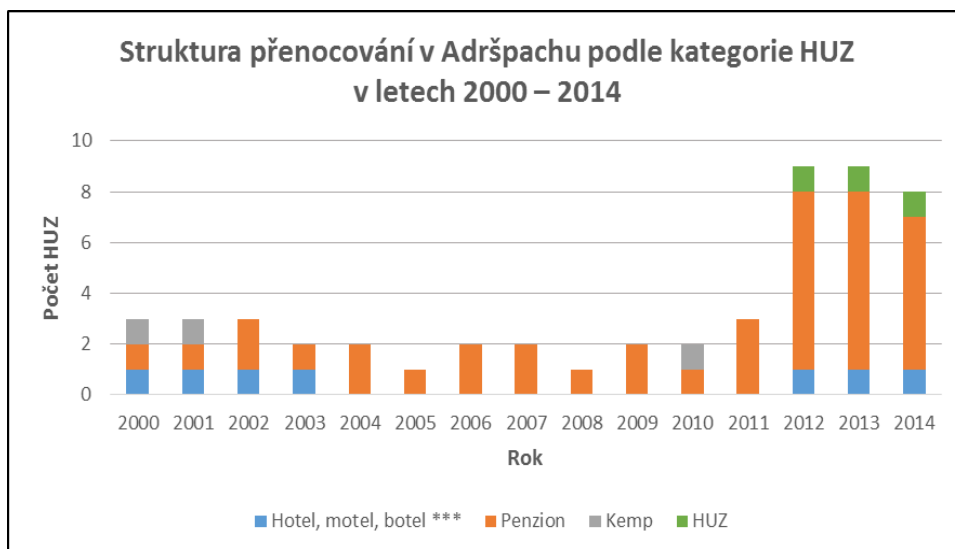
5.4.3 Přenocování podle kategorie HUZ

Jak uvádí ČSÚ (2016) v Teplicích nad Metují se v současné době nachází celkem 20 HUZ, z toho činí: 2x hotel**, 12x penzion, 2x kemp, 2x turistická ubytovna a 1x ostatní zařízení jinde nespécifikovaná (HUZ). Mezi roky 2010 a 2011 se zvýšil počet penzionů z 5 na 10. Jak je uvedeno výše, od roku 2012 se změnila metodika počítání HUZ a data proto nejsou slučitelná. Dle grafu č. 6 je patrné, že se od roku 2012 snižuje počet HUZ v Teplicích nad Metují.

Graf. 6 Struktura přenocování v Teplicích n. M. podle kategorie HUZ v letech 2000-2014
Zdroj: ČSÚ (2016)

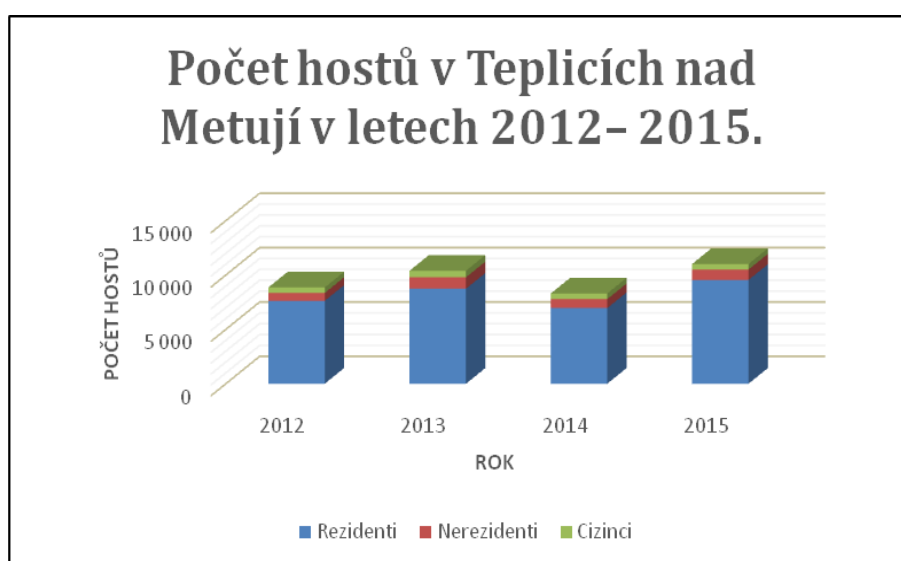
Přehled HUZ v Adršpachu je uveden v grafu č. 7. Jak uvádí ČSÚ (2016) v Adršpachu se v současné době nachází celkem 8 HUZ, z toho činí: 1x hotel***, 6x penzion, 1x ostatní zařízení jinde nespécifikovaná (HUZ). Mezi roky 2004 až 2009 se v Adršpachu vyskytovaly pouze penziony, pro které je typické, že jsou spíše rodinného typu. Jak je uvedeno výše, od roku 2012 se změnila metodika počítání HUZ a data proto nejsou slučitelná. Dle grafu 7 je patrné, že od roku 2012 vzrostl v Adršpachu celkový počet HUZ. Změnu struktury v podobě hromadné výstavby HUZ zde nelze v blízké budoucnosti očekávat.

Graf. 7 Struktura přenocování v Adršpachu podle kategorie HUZ v letech 2000-2014
Zdroj: ČSÚ (2016)

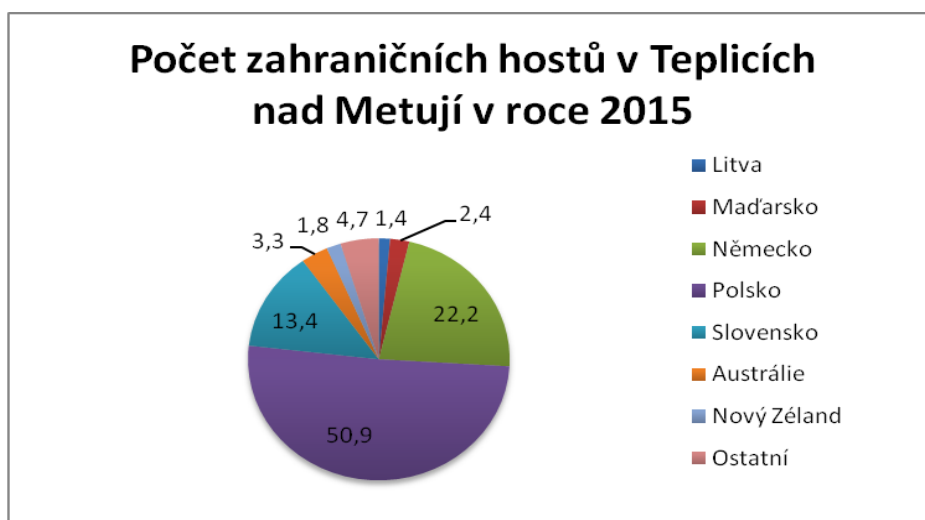
5.4.4 Počet turistů v destinaci

Uvedený graf č. 8 znázorňuje počet hostů v Teplicích nad Metují mezi roky 2012 a 2015. Počet hostů byl vypočítán na základě dat ČSÚ (2016) a dat Cizinecké policie (2016). Z čehož vyplynulo, že data z Cizinecké policie jsou nepatrně nižší než data z ČSÚ. Nejvíce rezidentů bylo ubytováno v Teplicích nad Metují v roce 2015 v celkovém počtu 9 550 osob. ČSÚ (1 047 hostů) a Cizinecká policie ČR (603 hostů) se shodují, že nejvyšší počet nerezidentů ubytovaných v Teplicích nad Metují se uskutečnil v roce 2013.

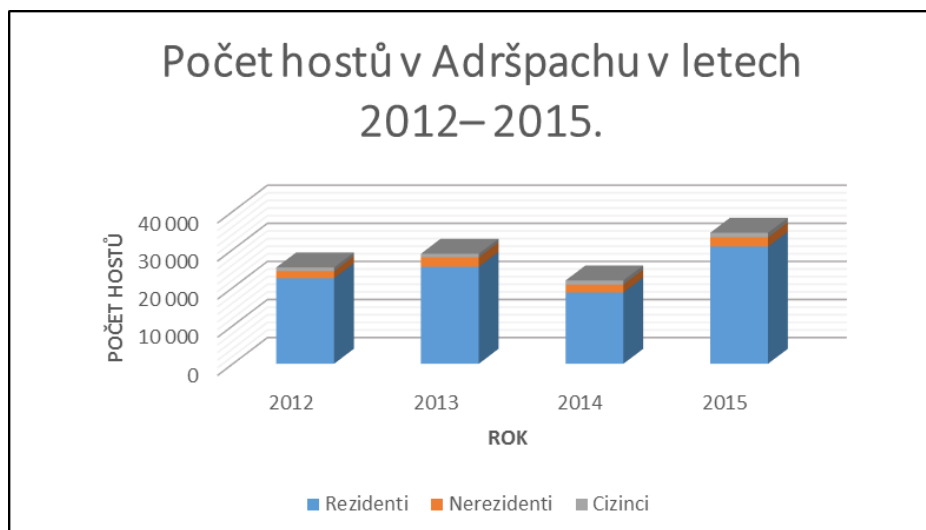
Graf. 8 Počet hostů v Teplicích n. M. v letech 2012-2015
Zdroj: ČSÚ (2016), Cizinecká policie ČR (2016)

Následující graf č. 9 vyplývá z přílohy 5. Udává počet zahraničních hostů ubytovaných v Teplicích nad Metují v roce 2015. Jsou zde použita data od Cizinecké policie ČR. Z grafu je patrné, že z téměř 51 % ubytovaných návštěvníků je z Polska, dále z Německa (22,2 %) a Slovenska (13,4 %). Zbylí zahraniční hosté jsou rozepsaní v příloze číslo 5.

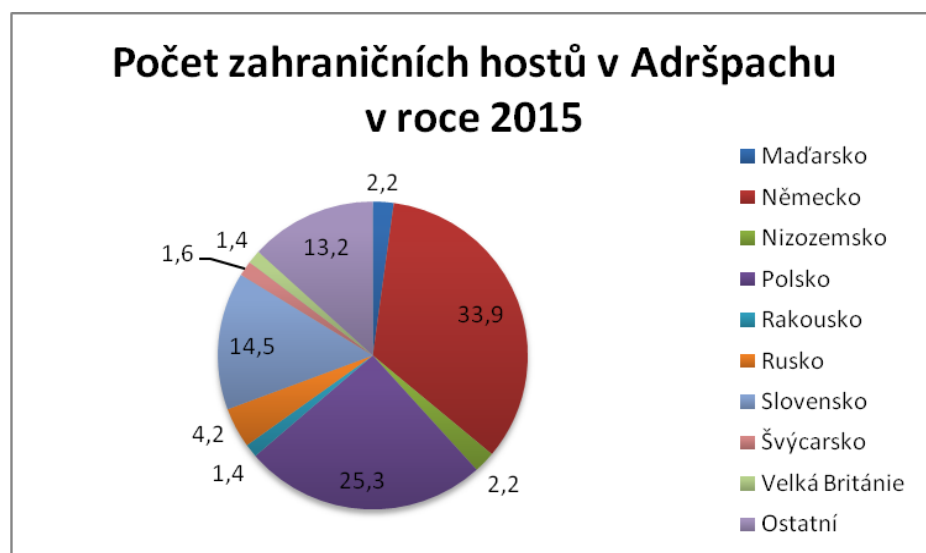
Graf. 9 Počet zahraničních hostů v Teplicích nad Metují v roce 2015
Zdroj: Cizinecká policie ČR (2016)

Graf č. 10 na následující stránce znázorňuje počet hostů v Adršpachu mezi roky 2012 a 2015. Počet hostů byl vypočítán na základě dat ČSÚ (2016) a dat Cizinecké policie (2016). Z čehož vyplynulo, že data z Cizinecké policie jsou značně podhodnocena. Data z ČSÚ jsou v jednotlivých letech vyšší až o tisíc hostů. Počet hostů v Adršpachu neustále roste. Pouze v roce 2014 je patrné snížení v počtu ubytovaných hostů. Důvodem může být opět tehdejší ekonomická situace v ČR. Nejvíce rezidentů (30 756 osob) a nerezidentů (1205 osob) bylo ubytováno v Adršpachu v roce 2015.

Graf. 10 Počet hostů v Adršpachu v letech 2012-2015
Zdroj: ČSÚ (2016), Cizinecká policie ČR (2016)

Graf č. 11 znázorňuje počet zahraničních hostů ubytovaných v Adršpachu. V roce 2015 se zde nejvíce ubytovalo německých hostů (33,9 %), dále pak hostů z Polska (25,3 %) a Slovenska (14,5 %). Detailní seznam všech zahraničních hostů je rozepsan v příloze 4.

Graf. 11 Počet zahraničních hostů v Adršpachu v roce 2015
Zdroj: Cizinecká policie ČR (2016)

5.5 Defertova funkce

Defertova funkce hodnotí počet turistů na místní obyvatele. Dle kapitoly 3.2 se výpočet získává z počtu stálých lůžek pro turisty na počet místních obyvatel

v procentech. Vzorec pro výpočet zní: $T(f) = N \times 100 / P$; kde N = kapacita stálých lůžek v ubytovacích zařízeních a P = počet rezidentů.

Tabulka č. 10 vyobrazuje charakteristiku obce dle jednotlivé bodové škály.

T_f	charakteristika obce
< 4	téměř žádná aktivita turistů
4 - 10	nevýrazná turistická aktivita nebo funkce CR rozpuštěná v ostatních funkcích území
10 - 40	významná, ne převažující funkce CR
40 - 100	převážně turistická území
100 - 500	významná střediska CR
> 500	hyperturistická střediska

Tabulka 10 Defertova funkce
Zdroj: vlastní zpracování dle Zelenky (2016)

Defertova funkce je v tabulce č. 11 vypočítána na základě dat z ČSÚ (2016). Dle tabulky č. 10 vychází, že se stejně jako Adršpach tak Teplice nad Metují v letech 2012, 2013 a 2015 přiřazují do bodové škály 10 – 100, z čehož vyplývá, že se jedná o **převážně turistické území**.

Rok	Adršpach			Teplice n. M.		
	2012	2013	2015	2012	2013	2015
Počet obyvatel	517	516	514	1692	1700	1696
Lůžka v HUZ	256	259	226	1104	1003	1122
Defertova fce	49,5	50,2	44,0	65,2	59	66,2

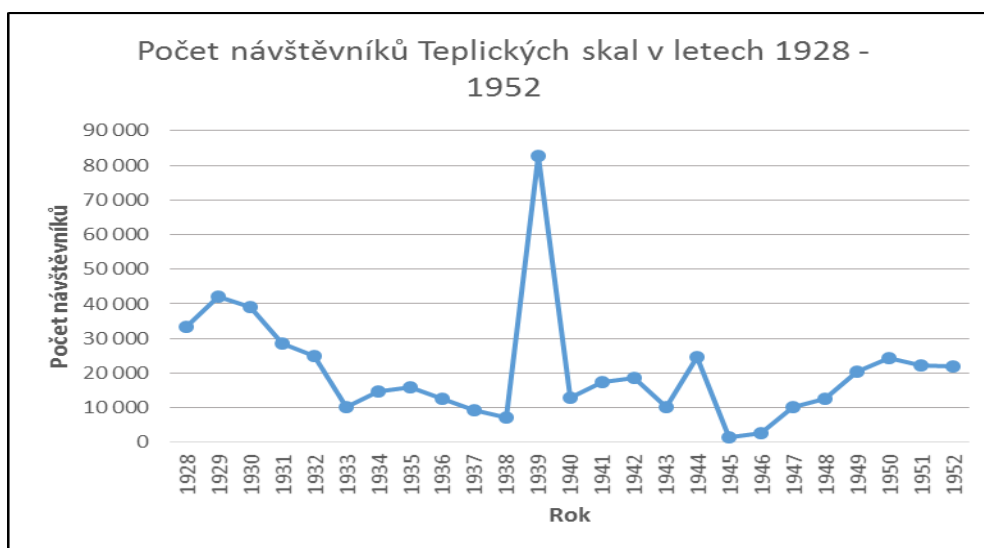
Tabulka 11 Vývoj Defertovy funkce v Adršpachu a v Teplicích n. M. v letech 2012 – 2015
Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2016)

5.6 Analýza návštěvnosti Adršpaško - teplických skal

Vývoj návštěvnosti destinace patří k hlavním indikátorům většiny studií týkajících se ŽCD.

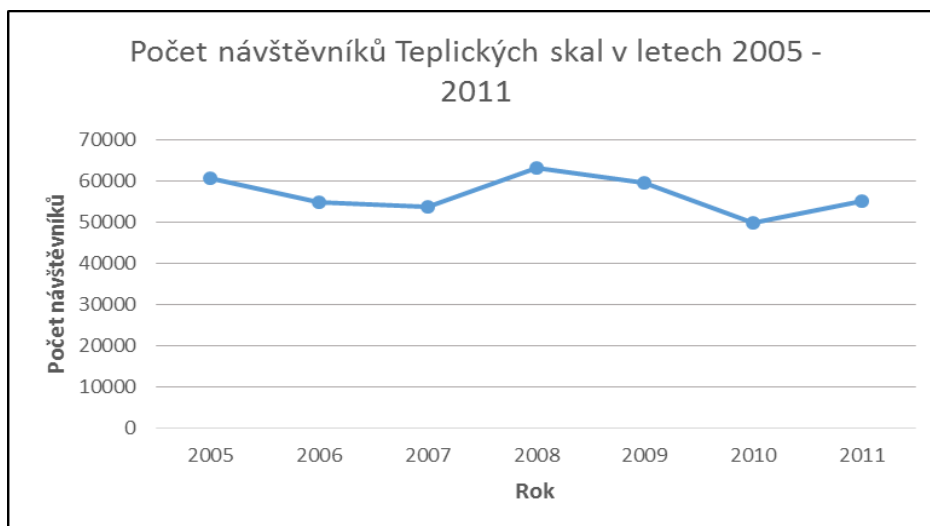

Graf č. 12 zveřejňuje počet návštěvníků od roku 1928 do roku 1952. Z grafu vyplývá nestálost v jednotlivém zkoumaném časovém období. Od roku 1929 je patrné snížení počtu návštěvníků, které vyústilo k inovativním změnám ze strany správy skalního města. Více popsáno v kapitole č. 4.4.2. Velmi překvapivě, až nepravděpodobně se zvedl skokově počet návštěvníků mezi roky 1938 - 1939. Úspěchy ze zvýšení návštěvnosti vystřídala druhá světová válka. Jak si je možné všimnout, v roce 1945 (1 314 osob) navštívilo skály téměř stejné množství návštěvníků, jako za pouhé dva prázdninové dny v roce 2009 (2 313 osob), viz tabulka č. 4.

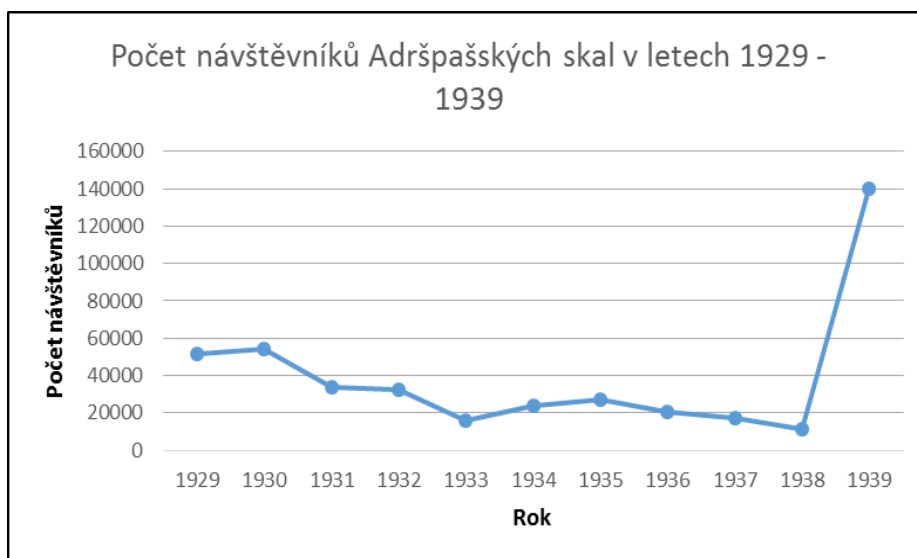
Graf. 12 Počet návštěvníků v Teplických skalách v letech 1928 - 1952
Zdroj: upraveno podle Kronika města Teplice nad Metují (2016)

V dalším uvedeném grafu č. 13 jsou znázorněny hodnoty návštěvníků v letech 2005 až 2011. Oproti grafu č. 12 jsou uvedené hodnoty téměř vyrovnané. Vyšší nárůst v návštěvnosti byl v roce 2008. Přesně řečeno se jednalo o nárůst 9600 návštěvníků oproti roku 2007. Dále stojí za povšimnutí, že v roce 2010 navštívilo skály 49 812 osob, což se při součtu let 1945 - 1949 (47 214) téměř rovná. Zde je patrné o kolik se zvýšila návštěvnost skal za posledních sedmdesát let.

Graf. 13 Počet návštěvníků v Teplických skalách v letech 2005 - 2011
Zdroj: upraveno podle Kronika města Teplice nad Metují (2016)

Poslední uvedený graf č. 14 vyhodnocuje návštěvnost Adršpašských skal v letech 1929 až 1939. Stejně jako v předchozím grafu č. 12 se v roce 1939 objevuje skokové zvýšení návštěvnosti. Také se jedná o zásluhu správy skalního města, i když je tato skutečnost velmi nepravděpodobná. Více popsáno v kapitole č. 4.2.2. Od třicátých let 20. století je patrné klesání návštěvnosti. Hlavním důsledkem je hospodářské krizi v zemi.

Graf. 14 Počet návštěvníků v Adršpašských skal v letech 1929 - 1939
Zdroj: převzato a upraveno podle Dimtera (2011:129)

6 Určení fáze ŽCD a porovnání výsledků

V následující části budou zjištěné výsledky z předchozí kapitoly zasazeny do životního cyklu destinace, z čehož budou vyvozeny dopady v přírodní a socio - kulturní oblasti. V tabulce č. 12 a 13 jsou zveřejněny charakteristiky jednotlivých životních fází životního cyklu destinace. Jako vzor byla použita metoda dle Buhalise (2016: 11). Zeleně zvýrazněná pole značí zjištěné skutečnosti z předchozí analýzy dat.

Jak je uvedeno níže v tabulkách 12 a 13, Adršpašské i Teplické skály se nachází ve fázi **konsolidace**. Adršpašské skály jsou ve svém rozvoji dále než skály Teplické. Může se proto mluvit o rozmezí fáze konsolidace a stagnace. Z toho vyplývá, že v obou destinacích hraje cestovní ruch klíčovou roli.

Pro oblast dopadů v přírodním prostředí CR je typické nerespektování nejen přírodního prostředí (viz kapitola č. 5.1.1), ale také kulturních památek. Pro pozdější fáze ŽCD jsou typickými znaky, např. eroze, abraze (viz kapitola 5.1.1) nebo znečištění ovzduší, vody a vzduchu. Abrazí se rozumí eroze povrchu způsobená unášením pevných částic, ať už vzduchem nebo vodou (viz 3.1.1 c). Současná fáze ŽCD má také vliv na zvýšené množství automobilů v destinaci. Zjišťování míry emisí (viz 3.1.1 bod c) není účelné vzhledem k tématu práce.

Důležitým faktorem ve zkoumané destinaci na socio - kulturní sféru hraje především postoj rezidentů k návštěvníkům. V současné fázi se rezidenti dle Doxeyho iritačního indexu (viz kapitola 3.3) vyskytují ve fázi znechucení s mírnou dávkou apatie. Tato úroveň vztahu by mohla vést k migraci či zvýšené kriminalitě. Dalšími typickými dopady v socio - kulturní sféře je například komercializace (viz 3.1.2 c; viz 5.1.2) nebo ztráta autenticity.

Ze zjištěných údajů také vychází, že pro aktuální fázi vývoje ŽCD je typické chování midcentrika. Při použití návštěvnického typu dle Ploga (viz tabulka č. 1). Podle kognitivního serveru (2016) se jedná o osobu, která vykazuje známky alocentrika i psychocentrika. V praxi to znamená, že nemá dobrodružné sklony, ale zároveň se nevyhýbá novým zážitkům. Nejezdí tedy do destinace za poznáním reálného života rezidentů, nýbrž s očekáváním, že je oblast přizpůsobená pro turisty.

Návštěvnický typ dle Cohena lze v Adršpašských skalách určit jako organizovaného masového návštěvníka. Důvodem je množství autobusů se zástupy polských skupin s průvodci, kteří turisty provází a vyjadřují se ke všem důležitým místům na okruhu. Situace v Teplických skalách je mírnější, protože zde nepřevládají organizované skupiny z Polska. Lze proto hovořit o individuálním masovém návštěvníkovi.

Sezónnost v Adršpašsko – teplických skalách lze odvodit z rozhovoru s Beátou Radoňovou (2015) z TIC Adršpašské skály, která uvedla, že největší procento návštěvníků skály navštíví v letních měsících. V zimě se denní návštěvnost počítá spíše na desítky, v létě je to několik stovek (viz 4.2.4).

Délka pobytu je zveřejněna v grafech č. 4 a 5. Podle Ryglové (2011:21) se délka pobytu rozděluje na krátkodobý (doba pobytu do tří přenocování) a dlouhodobý (více než tři přenocování). V Adršpachu je průměrný počet přenocování v letech 2012 – 2015 pod hranicí, až na výjimku v roce 2014, třech nocí. Lze tedy hovořit o poměrně krátké době pobytu. O něco hůře dopadli Teplice nad Metují, kde průměr v letech 2012 – 2015 nepřesáhl 2,54 průměrného počtu nocí. Jedná se proto také o poměrně krátkou dobu pobytu.

Z níže publikovaných vzorů vychází, že životní cyklus destinace v Adršpašských skalách se nachází na rozmezí **fáze konsolidace a stagnace**.

Vlastnosti/Fáze	Vtažení	Růst	Konsolidace	Stagnace	Poststagnace
Návštěvnícký typ (dle Cohena)	drifter	objevovatel	individuální masový návštěvník	organizovaný masový návštěvník	organizovaný masový návštěvník
Sezónnost	žádná	vznikající	sezonní	vysoce sezónní	vysoce sezónní
Délka pobytu	dlouhá	poměrně dlouhá	poměrně krátká	krátká	krátká
Návštěvnícký typ (dle Ploga)	alocentrik	alocentrik	midcentrik	psychocentrik	psychocentrik
Vztah mezi rezidenty a návštěvníky (dle Doxeyho)	euforie s mírou apatie	apatie	znehucení	znehucení	antagonismus
Eroze	nízká	vysoká	velmi vysoká	velmi vysoká	velmi vysoká

Tabulka 12 Koncept životního cyklu destinace v Adršpašských skalách

Zdroj: vlastní zpracování dle Buhalise (2016:11)

Z níže publikovaných vzorů vychází, že životní cyklus destinace v Teplických skalách je v **počáteční fázi konsolidace**.

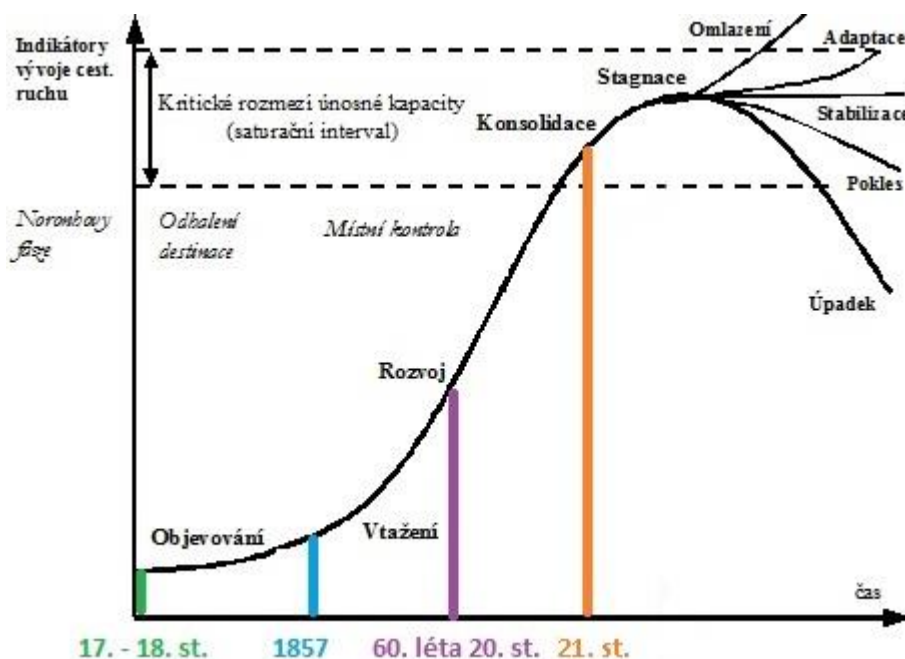
Vlastnosti/Fáze	Vtažení	Růst	Konsolidace	Stagnace	Poststagnace
Návštěvnícký typ (dle Cohena)	drifter	objevovatel	individuální masový návštěvník	organizovaný masový návštěvník	organizovaný masový návštěvník
Sezónnost	žádná	vznikající	sezonní	vysoce sezónní	vysoce sezónní
Délka pobytu	dlouhá	poměrně dlouhá	poměrně krátká	krátká	krátká
Návštěvnícký typ (dle Ploga)	alocentrik	alocentrik	midcentrik	psychocentrik	psychocentrik
Vztah mezi rezidenty a návštěvníky (dle Doxeyho)	euforie s mírou apatie	apatie	znehucení	znehucení	antagonismus
Eroze	nízká	vysoká	velmi vysoká	velmi vysoká	velmi vysoká

Tabulka 13 Koncept životního cyklu destinace v Teplických skalách

Zdroj: vlastní zpracování dle Buhalise (2016:11)

Obrázek č. 30 vyobrazuje jednotlivé fáze životního cyklu Adršpašských skal. Kdo přesně poprvé navštívil skály, jako turista nelze konstatovat. Z dochovaných materiálů lze hovořit o organizovaném cestovním ruchu na přelomu sedmnáctého a osmnáctého století (viz 4.2.1). V této době započala **fáze objevení** a začíná se

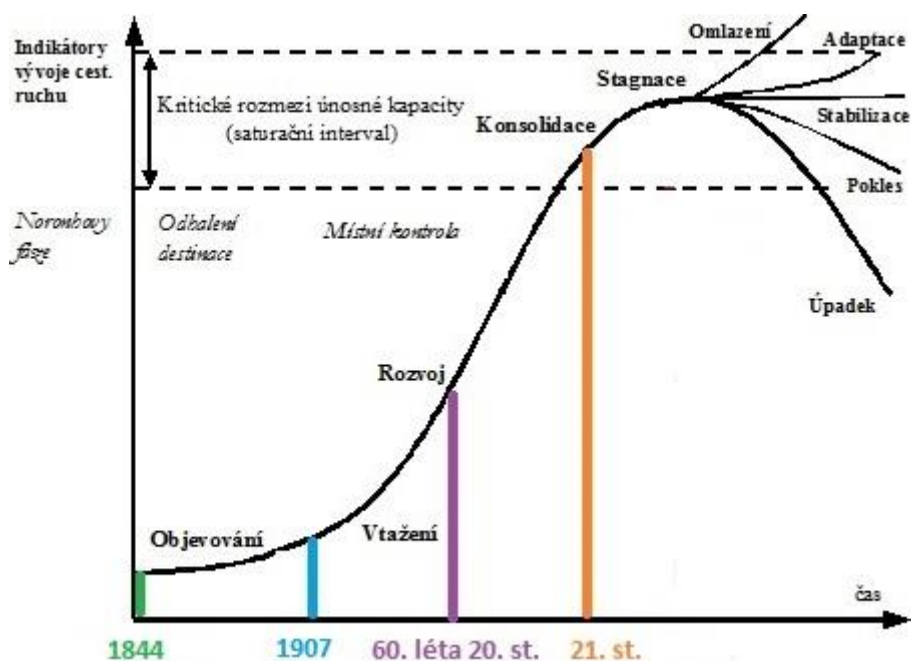
počítat ŽCD Adršpašských skal. Dalším důležitým mezníkem v existenci skal je rok 1857, kdy se návštěvníci poprvé mohli projet na lodičkách. Další turistickou atrakcí ve skalách bylo také vyvolávání ozvěny (4.2.2). V tomto případě můžeme mluvit o **fázi vtažení**. Snahu Správy skalního města Adršpach o zvýšení návštěvnosti pozastavuje druhá světová válka, díky níž přichází útlum. Po druhé světové válce opět návštěvníci začínají projevat o skály zájem. Bohužel se autorce nepodařilo zjistit konkrétní data. **Fáze rozvoje** je datována do šedesátých let 20. století, kdy zažívalo boom chataření a chalupaření a zároveň vznikaly závodní kluby ROH. V současné době je roční návštěvnost skal podle TIC Adršpašské skály 240 000 návštěvníků (4.2.4). Z polořízeného rozhovoru s Hanou Heinzellovou ze Správy CHKO Broumovsko, vyplynulo, že návštěvnost skal je naopak 500 000 návštěvníků (5.3.3). V současné době se Teplické skály nachází ve **fázi konsolidace**, viz tabulka č. 12.

Obr. 30 ŽCD v Adršpašských skalách.
Zdroj: upraveno podle Páskové (2014:94)

Obrázek č. 31 zachycuje jednotlivé fáze životního cyklu Teplických skal. První zmínky o osídlení obce Teplice nad Metují se datují do dvanáctého století (4.4.1). Prvním důležitým rokem pro Teplické skály a tudíž **fázi objevení** je rok 1844.

Tento rok se ve skalách objevil první návštěvník jménem Dr. Schmidt, který nepocházel z Teplic nad Metují. Díky tomu mohl pojmenovat většinu skalních útvarů (4.4.1). Dalším důležitým mezníkem je datován rok 1907. K rozvoji cestovnímu ruchu v Teplických skalách – k **fázi vtažení** - dopomohla v letech 1907 – 1909 výstavba nové železnice (4.4.2). Tak jako v Adršpašských skalách ničí snahu Správy skalního města Teplice nad Metují druhá světová válka. Po druhé světové válce opět návštěvníci začínají projevovat o skály zájem, není tomu však v takové míře jako v sousedních Adršpašských skalách. Bohužel se autorce nepodařilo zjistit konkrétní data. **Fáze rozvoje** je datována do šedesátých let 20. století, kdy zažívalo boom chataření a chalupaření a zároveň vznikaly závodní kluby ROH. V současné době se pohybuje roční návštěvnost skal podle Fejtkové kolem 50 000 návštěvníků (4.4.4). V současné době se Teplické skály nachází ve **fázi konsolidace**, viz tabulka č. 13.

Obr. 31 ŽCD v Teplických skalách.
Zdroj: upraveno podle Páskové (2014:94)

7 Shrnutí výsledků výzkumu

Cílem práce bylo zasazení destinace Adršpašsko – teplických skal do jednotlivých fází životního cyklu destinace dle Butlera (1980) a zároveň určení současné fáze životního cyklu. Práce se zároveň zaměřovala na vývoj návštěvnosti v destinaci. Dále byly v práci zkoumány pocity rezidentů, a jejich současný vztah k cestovnímu ruchu.

Obě destinace se nachází ve fázi konsolidace. Ze zjištěného výzkumu vychází, že životní cyklus destinace v Adršpašských skalách je na rozmezí **fáze konsolidace a stagnace**. Důvodem je přetížení oblasti v hlavní turistické sezóně. A zároveň je iritační index na úrovni znechucení. Teplické skály se v současné době nachází v **počáteční fázi konsolidace** (kapitola 6). Z čehož vyplývá, že v obou destinacích činí cestovní ruch klíčovou roli. Ve zjištěné fázi ŽCD hrají důležitou roli jak přírodní, tak socio – kulturní dopady. Čím více se destinace bude přibližovat fázi stagnace, tím více negativně se bude projevovat v socio – kulturní oblasti. Například překlonění myšlení návštěvníků do podoby psychocentriků. Negativní dopady budou patrné i v přírodní oblasti v podobě narůstajícího se znečištění životního prostředí. Zjištěné skutečnosti jsou nezbytné pro další práci destinačního managementu na Broumovsku, např. MAS Broumovsko, DSO Broumovsko, Kladské pomezí, Společnost pro destinační management Broumovska, dále pro Správu CHKO Broumovsko, TIC Adršpašské skály a Teplice nad Metují, obcí Adršpach a Teplice nad Metují a v neposlední řadě také pro sdružení a spolky, které se chtějí podílet na zachování Adršpašsko – teplických skal.

Dle zjištěných dopadů CR na přírodní prostředí (kapitola 5.1) vyplynulo, že je zapotřebí v Adršpašských skalách omezovat počet turistů. Krajina se ničí neustále proudícím davem, díky čemuž zde eroze postupuje rychleji než v jiných oblastech. Dále se zde objevuje množství turistů, kteří se po skalách pohybují samovolně nebo

poškozují jednotlivé skalní útvary. Díky tomu je také navrhován dohled zaměstnanci TS Adršpach, aby společně s různými dobrovolníky vhodné upozorňovali na nešvary v chování návštěvníků. Pokud je snaha oblast Adršpašsko – teplických skal zachovat i pro další generace, je nevyhnutelná změna v postoji TS Aršpach a obce Adršpach.

Díky zjištěným skutečnostem, byla vytvořena kapitola 5.2, která má za cíl přiblížit i další turistické aktivity v Adršpachu. Jedná se o Naučnou stezku pod Křížovým vrchem a Zámek Adršpach, který byl otevřen v květnu 2014. V tabulce č. 7 je zveřejněna statistika návštěvnosti na Zámku v Adršpachu. Na základě stálé expozice v Zámku Adršpach. Je zřejmé, že horolezci patří mezi významné a disciplinované návštěvníky v dané oblasti. Jak vyplývá ze stanov Českého horolezeckého svazu (ČHS:2015), ČHS spolupracuje s orgány státní ochrany přírody při tvorbě směrnic pro pohyb v chráněných územích. Mezi jeho základní hodnoty patří, šetrné chování k přírodě s cílem zachovat skalní oblasti pro další generace. Lezecká veřejnost je ze strany ČHS (ČHS:2016) informována o možnostech a podmínkách horolezectví ve skalních oblastech.

Cestovní ruch má na místní obyvatele v obou destinacích takřka podobný vliv. V obou případech se ani jeden rezident nevyjádřil o antagonismu. V Adršpachu se vztah rezidentů střídá mezi apatií a znechucením (kapitola 5.3). V Teplicích nad Metují je hodnocení rezidentů o něco mírnější. Zde se může mluvit o spojení apatie se znechucením.

Výzkumnou otázku ohledně vývoje počtu návštěvníků Adršpašsko – teplických skal v letech 2012 až 2015 se nepodařilo objasnit. Důvodem byla nespolupráce s TIC Adršpašské skály, TIC Teplické skály, TS Adršpach i s městským úřadem Teplice nad Metují. V kapitole 5.6 jsou vyhodnoceny počty návštěvníků v Teplicích nad Metují v letech 2005 až 2011. Zde je patrné o kolik se zvýšila návštěvnost od roku 1945, která je uvedena v tabulce č. 4.

Počet přenocování v Adršpachu a v Teplicích nad Metují v letech 2012 – 2015 je zdokumentován v kapitole 5.4.4. Pro výpočet byla použita data z ČSÚ (2016) a dat

Cizinecké policie (2016). Při čemž bylo zjištěno, že data z Cizinecké policie jsou nepatrně nižší než data z ČSÚ. V Teplicích nad Metují bylo nejvíce hostů ubytováno v roce 2015 v celkovém počtu 10 490 osob dle ČSÚ (2016). Nejvíce hostů v celkovém počtu 10 449 osob dle ČSÚ (2016) bylo ubytováno v Adršpachu také v roce 2015.

Počet zahraničních návštěvníků v Adršpachu a v Teplicích nad Metují v letech 2011 a 2015 je uveden v příloze č. 4 a 5. Graficky jsou zdokumentována data za rok 2015 v kapitole 5.4.4. V Teplicích nad Metují se v roce 2015 ubytovalo téměř 51 % návštěvníků z Polska, dále z Německa (22,2 %) a Slovenska (13,4 %). Naproti tomu v Adršpachu se v roce 2015 ubytovalo nejvíce hostů z Německa (33,9 %), dále pak hostů z Polska (25,3 %) a Slovenska (14,5 %).

8 Závěry a doporučení

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že je zapotřebí regulovat počet turistů ve sledované destinaci a zmírnit tak negativní dopady pro environmentální oblast.

Adršpašsko – teplické skály vždy přitahovaly svou specifickou krásou spousty návštěvníků, ale aby mohly pískovcové útvary obdivovat i další generace, je třeba přijmout určitá opatření.

Řešením by jistě byla širší nabídka návštěvních okruhů a jejich propojení tak, aby si každý turista mohl zvolit délku a obtížnost trasy podle svých možností.

Pokud by byly více propagovány jiné zajímavé lokality, které určitě stojí za návštěvu, ale doposud se jim nedostávalo tolik pozornosti, aby potenciálního návštěvníka zaujali, určitě by vhodná a účelná propagace přispěla k regulaci návštěvníků skal.

Vhodně propagované lokality v blízkosti Adršpašsko – teplických skal by také turisté mohli navštívit jako náhradní program, pokud by bylo využito navrhované opatření. Toto opatření se týká zákazu vstupu do skal při deštivém počasí, či bezprostředně po dešti, kdy jsou skály ohroženy erozí více než za sucha.

K regulaci počtu návštěvníků Adršpašsko - teplických skal by mohlo přispět rovněž vytvoření systému rezervací vstupného, popřípadě podobný systém návštěvnosti, jaký je uplatňován na našich hradech a zámcích – určitý počet návštěvníků v daném čase.

Ke zlepšení chování turistů ve skalách by určitě přispěla větší osvěta, která by mohla být více a účelněji zakomponována v prostoru prodeje vstupenek, či na samotných vstupenkách, na místech určených k odpočinku a občerstvení a na všech informačních panelech.

Na dodržování pravidel by mohli dohlížet v hlavní návštěvní sezóně dobrovolníci či brigádníci z řad studentů, členů turistických a jiných organizací. Vhodné upozorňování na nešvary chování návštěvníků by zřejmě mělo větší efekt než jakýkoli systém sankcí.

Navrhovaná opatření i samotná bakalářská práce určitě není významná jen pro destinační management, ale mohou jí využít pro svou práci Správa CHKO Broumovsko, TIC Adršpašské skály a Teplice nad Metují, obcí Adršpach a Teplice nad Metují a v neposlední řadě také pro sdružení a spolky, které se chtějí podílet na zachování Adršpašsko – teplických skal.

Všichni, kdo se podílejí jakýmkoli způsobem na rozvoji cestovního ruchu v ČR, jistě vítají neutuchající zájem turistů o krásy České republiky, ale musí činit také vše pro to, aby právě tyto krásy mohly obdivovat další generace a přistupovat k těmto skvostům ne jako k pouhému dědictví po předcích, ale také jako k nenahraditelné výpůjčce od potomků.

9 Seznam použité literatury

- [1] ADRŠPACH: Teplické skalní město. *Adršpach* [online]. Hradec Králové: Netinvent studio, s.r.o., 1999 - 2015 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://www.adrspach.cz/skaly/teplicke-skaly.html>
- [2] BÍLÍK, Jan: Databáze demografických údajů za obce ČR: Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (1971-2015). *Český statistický úřad* [online]. Olomouc: 2016 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>
- [3] BLAHNOVÁ, Petra a Pavel LISÁK. Adršpašské skály: Teplické skály: kapesní průvodce skalními městy. Náchod: Juko, 2009, 64 s. ISBN 978-80-86213-40-8.
- [4] BLAHNOVÁ, Petra a Pavel LISÁK. *Adršpach: obrazový průvodce Adršpašskými skalami; Teplice: obrazový průvodce Teplickými skalami*. Náchod: Juko, 2006. ISBN 80-86213-34-X.
- [5] BUHALIS DIMITRIONS: Marketing the competitive destination of the future. *Citeseerx* [online]. London: University of Westminster, 2016 [cit. 2016-08-13]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.645.2267&rep=rep1&type=pdf>
- [6] BUTLER, R. W. *Tourism Area Life Cycle* [cit. 2012-12-10]. Oxford: Goodfellow Publishers, 2011. Dostupné na WWW: http://www.ibtcl.co.uk/web_documents/toursim_area_life_cycle_original.pdf
- [7] Český horolezecký svaz: Stanovy Českého horolezeckého svazu. *Horosvaz* [online]. Praha: Český horolezecký svaz, 2015 [cit. 2016-08-17]. Dostupné z: <http://www.horosvaz.cz/res/archive/092/014562.pdf?seek=1427383523>
- [8] Český horolezecký svaz: Pravidla lezení v pískovcových oblastech České republiky ČHS. *Pískari* [online]. Praha: Český horolezecký svaz, 2016 [cit. 2016-08-17]. Dostupné z: <http://www.piskari.cz/cs/pravidla-lezeni/>

- [9] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Seznam ubytovacích zařízení: Adršpach. *Český statistický úřad* [online]. Praha: ČSÚ, 2016 [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/huz/obhuz.jsp?k=547786>
- [10] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Seznam ubytovacích zařízení: Teplice nad Metují. *Český statistický úřad* [online]. Praha: ČSÚ, 2016 [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/huz/obhuz.jsp?k=547786>
- [11] CZECHTOURISM. Kudy z nudy - Naučná stezka Křížový vrch v Adršpachu. *Kudy z nudy* [online]. Praha: CzechTourism, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/naucna-stezka-krizovy-vrch-v-adrspachu.aspx>
- [12] CZECHTOURISM. Kudy z nudy - V Adršpachu se otevřou obnovené turistické stezky. *Kudy z nudy* [online]. Praha: CzechTourism, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/aktuality/v-adrspachu-se-otevrou-obnovene-turisticke-stezky.aspx>
- [13] DIMTER, Tomáš, ed. a LISÁK, Pavel, ed. Adršpašsko. Náchod: Juko, 2011. 391 s. ISBN 978-80-86213-45-3.
- [14] DSO BROUMOVSKO: CHKO Broumovsko: Chráněná krajinná oblast Broumovsko. *DSO Broumovsko* [online]. Broumov: DSO Broumovsko, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://www.dsobroumovsko.cz/dso-broumovsko/broumovsko/chko-broumovsko/>
- [15] FEJTKOVÁ, Veronika. *Teplické skalní město* [online]. Jihlava, 2012 [cit. 2016-08-10]. Dostupné z: <https://is.vspj.cz/bp/get-bp/student/29724/thema/2205>. Bakalářská práce. VŠPJ. Vedoucí práce Prof. RNDr. Jaromír Demek, DrSc.
- [16] FIM: Výkladový slovník: midcentrik. *Kognitivní server* [online]. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2016 [cit. 2016-08-15]. Dostupné z: <http://fim2.uhk.cz/cogn/?Module=dictionary&Letter=M&Site=3>
- [17] GOLOVÁ, Martina. *Naučná a zážitková stezka Adršpašskými skalami* [online]. Jihlava, 2010 [cit. 2016-08-10]. Dostupné z: <https://is.vspj.cz/bp/get-bp/studijni-obor/6501R001/student/11584/thema/698>. Bakalářská práce. VŠPJ. Vedoucí práce RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.

- [18] GREGŮRKOVÁ, Veronika. *Návrh optimalizace turistické infrastruktury v CHKO Adršpašské skály* [online]. Ostrava, 2010 [cit. 2016-08-10]. Dostupné z: theses.cz/id/ndd4lz/. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava. Vedoucí práce Jan Unucka.
- [19] KRAUS, Aleš a Arnošt ČERNÍK. *Skalní města v Čechách*. Praha: Orbis, 1971, 47 s. Naše vlast.
- [20] KUBOVÁ, Eva: Teplické skály. *Skály Adršpach* [online]. Eva Kubová, 2016 [cit. 2016-08-10]. Dostupné z: <http://www.skaly-adrspach.cz/teplicke-skaly.php>
- [21] KUBOVÁ, Eva: Teplické skály. *Skály Adršpach* [online]. Eva Kubová, 2016 [cit. 2016-08-10]. Dostupné z: <http://www.skaly-adrspach.cz/teplicke-skaly.php>. Obrázek.
- [22] LISÁK, Pavel. *Křížový vrch: horolezecký průvodce*. Náchod: Juko, 2001. ISBN 80-86213-15-3.
- [23] LUKAVSKÝ, Stanislav. *Adršpašské skály: horolezecký průvodce*. Náchod: Juko, 1999. ISBN 80-86213-09-9.
- [24] PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.
- [25] MACH JIŘÍ: Zámek v Adršpachu otevřeli po pěti staletích Zdroj: http://nachodsky.denik.cz/zpravy_region/zamek-v-adrspachu-otevrel-peti-staletich-20140505.html. *Nachodský deník* [online]. Adršpach: Nachodský deník, 2014 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: http://nachodsky.denik.cz/zpravy_region/zamek-v-adrspachu-otevrel-peti-staletich-20140505.html
- [26] MINISTERSTVO ŽP ČR: Chráněná krajinná oblast Broumovsko. *Cittadella* [online]. Praha: Ministerstvo ŽP ČR, 2016 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=mapa&site=CHKO_broumovsko_cz
- [27] NAUČNÁ STEZKA TEPLICKÝMI SKALAMI: *Ścieżka dydaktyczna w Skałach Teplickich = Lehrpfad durch die Teplicer Felsen = Nature trail through the Teplice Rocks*. Náchod: Juko, 2005. ISBN 80-86213-33-1.

- [28] OBEC TEPLICE NAD METUJÍ: Teplice nad Metují - historie. *Teplice nad Metují* [online]. Teplice nad Metují: Teplice nad Metují, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://www.teplicenadmetuji.cz/obcan/informace-o-meste/historie/>
- [29] PÁSKOVÁ, Martina. Udržitelnost cestovního ruchu. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.
- [30] RADOŇOVÁ BEÁTA: Turistika: Možnosti pěších výletů do okolí. *Skály Adršpach* [online]. Adršpach: TIC Adršpašské skály, 2016 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z: <http://www.skalyadrspach.cz/>
- [31] RADOŇOVÁ BEÁTA: Skály Adršpach. *Skály Adršpach* [online]. Adršpach: TIC Adršpašské skály, 2016 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z: <http://www.skalyadrspach.cz/>
- [32] RADOŇOVÁ BEÁTA: Skály Adršpach. *Skály Adršpach* [online]. Adršpach: TIC Adršpašské skály, 2016 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z: <http://www.skalyadrspach.cz/>. Obrázek
- [33] RUTH, Vratislav. *Kronika města Teplice nad Metují I. 1948-1954* [online]. Teplice nad Metují: Městský národní výbor Teplice nad Metují, 1954, 02.10.2014 – 03.11.2014, 499 s. [cit. 2016-08-01]. ISBN -. Dostupné z: http://vychodoceskearchivy.cz/ebadatelna/zobrazeni-publikace-nachod/?adresar=CZ_225103010_918_p381&nadpis=Pam%C4%9Btn%C3%AD+kniha+m%C4%9Bsta+Teplice+nad+Metuj%C3%AD+I.+1948-1954&strana=1. Digitalizovaný rukopis.
- [34] RUTH, Vratislav. *Kronika města Teplice nad Metují II. 1954-1958* [online]. Teplice nad Metují: Městský národní výbor Teplice nad Metují, 1958, 06.10.2014 – 03.11.2014, 506 s. [cit. 2016-08-01]. ISBN -. Dostupné z: http://vychodoceskearchivy.cz/ebadatelna/zobrazeni-publikace-nachod/?adresar=CZ_225103010_918_p382&nadpis=Pam%C4%9Btn%C3%AD+kniha+m%C4%9Bsta+Teplice+nad+Metuj%C3%AD+II.+1954-1958&strana=1. Digitalizovaný rukopis.
- [35] RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

- [36] SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO: NPR Adršpašsko - teplické skály. *Broumovsko ochrana přírody* [online]. Police nad Metují: AOPK ČR, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://broumovsko.ochranaprirody.cz/ochrana-prirody/chranena-uzemi/npr-adrspassko-teplicle-skaly/>
- [37] SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO: NPR Adršpašsko - teplické skály. *Broumovsko ochrana přírody* [online]. Police nad Metují: AOPK ČR, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://broumovsko.ochranaprirody.cz/ochrana-prirody/chranena-uzemi/npr-adrspassko-teplicle-skaly/>. Obrázek
- [38] SPRÁVA CHKO BROUMOVSKO: O správě CHKO. *Broumovsko ochrana přírody* [online]. Police nad Metují: AOPK ČR, 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://broumovsko.ochranaprirody.cz/o-sprave-1>
- [39] SUCHÁNEK Petr a IMLAUF, Lubomír. *Skalní města Broumavska*. Nové Město nad Metují: Fotoateliér Imlauf, 2009. ISBN 978-80-903514-7-9.
- [40] SÝKORA, Bohumil, LISÁK, Pavel (ed.). *Bohumil Sýkora - Písaři: kapitoly z historie lezení v Adršpašsko-Teplických skalách*. Náchod: Juko, 2004. ISBN 80-86213-30-7.
- [41] TEPLICKÉ SKÁLY: Skalní město - ceník. *Teplické skály* [online]. Teplice nad Metují: Teplické skály s.r.o., 2016 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: <http://www.teplickeskalny.com/teplicke-skaly/skalni-mesto-cenik/>
- [42] TEPLICKÉ SKÁLY S.R.O., *Teplické skály*. Informační leták. JUKO, 2011
- [43] TROUSIL, Michal a Veronika JAŠÍKOVÁ. *Úvod do tvorby odborných prací*. Vyd. 2., rozš. Hradec Králové: Gaudemaus [i.e. Gaudeamus], 2015. ISBN 978-80-7435-542-4.
- [44] TŮMOVÁ ŠTĚPÁNKA: Turisté znovu mohou do soutěsek opravené Vlčí rokle u Adršpachu. *IDNES* [online]. Praha: iDNES.cz, 2014 [cit. 2016-08-12]. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/v-adrspachu-se-otevrela-vlci-rokle-d5z-/hradec-zpravy.aspx?c=A140711_153353_hradec-zpravy_pos
- [45] VÍTEK, Jan. *Krajinou severovýchodních Čech: hory, kopce, vyhlídková místa, údolí, skály, jeskyně*. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2000. ISBN 80-86042-26-X.
- [46] VRÁNA, J., Hora J.: Broumovsko. *Natura 2000* [online]. Praha: 2008 [cit. 2016-08-01]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=6045&akce=hledat&ssHledat=broumovsko>

- [47] ZELENKA JOSEF: Metodologicko-teoretické přístupy k výzkumu CR. *UHK* [online]. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2016 [cit. 2016-08-15]. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs-CZ/Download?DocumentId=16152>
- [48] ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.
- [49] ZELENKA, Josef. *Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-244-7.

10 Přílohy

Příloha 1: Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	I
Příloha 2: Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Adršpach v letech 1971 – 2015.....	III
Příloha 3: Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Teplice nad Metují v letech 1971 – 2015.	IV
Příloha 4: Zahraniční hosté v HUZ v obci Adršpach v letech 2011 a 2015.....	V
Příloha 5: Zahraniční hosté v HUZ v Teplici nad Metují v letech 2011 a 2015.	VII
Příloha 6: Počet hostů a počet přenocování v Adršpachu v letech 2000 – 2015 ...	VIII
Příloha 7: Počet hostů a počet přenocování v Teplici nad Metují v letech 2000 – 2010.	IIIX
Příloha 8: Struktura přenocování v Adršpachu a Teplici nad Metují v letech 2000 – 2014	IV
Příloha 9: Tematická struktura otázek rozhovorů s kompetentními osobami v CR	XI
Příloha 10: Oskenování zadání bakalářské práce	VI

Příloha 1: Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obr. 1 Životní cyklus destinace s vyznačením převažujících typů návštěvníků podle Páskové (2003) – kompilace z Butler (1980), Noronha (1979) a Plog (1979).	9
Obr. 2 Chráněná krajinná oblast Broumovsko.	15
Obr. 3 Adršpašsko – teplické skály.	16
Obr. 4 Informační tabule v prostorách Zámku Adršpach.....	20
Obr. 5 Plánek okruhu Adršpašských skal.	22
Obr. 9 Převozník na jezírku.....	23
Obr. 10 Pískovna.	24
Obr. 11 Vlčí rokle.....	24
Obr. 12 Plánek okruhu Teplických skal.....	31
Obr. 25 Křížová cesta na Křížový vrch.....	38
Obr. 26 Pohled z Křížového vrchu na Zámek a Adršpašské skály.	39
Obr. 27 Zámek Adršpach.....	40
Obr. 28 Stálá expozice o horolezectví v Adršpašských skalách.	41
Obr. 29 Výstava obrazů malířky Julie Winterové Mezerové.	41
Obr. 30 ŽCD v Adršpašských skalách.	62
Obr. 31 ŽCD v Teplických skalách.	63

Seznam tabulek

Tabulka 1 Shrnutí ŽCD.	11
Tabulka 2 Počet návštěvníků Adršpašských skal v letech 1929 – 1939.	19
Tabulka 3 Počet návštěvníků Teplických skal v letech 1928 – 1944.....	28
Tabulka 4 Počet návštěvníků Teplických skal v letech 1945 – 1952.....	29
Tabulka 5 Počet návštěvníků v letech 2005 – 2011	29
Tabulka 6 Počet návštěvníků Teplických skal ve dnech 14.8. a 15.8.2019	30
Tabulka 7 Statistika návštěvnosti na Zámku v Adršpachu.	40
Tabulka 8 Demografické údaje o dotazovaných rezidentech v Adršpachu.....	42
Tabulka 9 Demografické údaje o dotazovaných rezidentech v Teplici nad Metují..	43
Tabulka 10 Defertova funkce	56
Tabulka 11 Vývoj Defertovy funkce v Adršpachu a v Teplicích n. M. v letech 2012 – 2015	56
Tabulka 12 Koncept životního cyklu destinace v Adršpašských skalách	61
Tabulka 13 Koncept životního cyklu destinace v Teplických skalách.....	61
Tabulka 14 Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Adršpach v letech 1971 – 2015... III	
Tabulka 15 Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Teplice nad Metují v letech 1971 – 2015.	IV
Tabulka 16 Zahraniční hosté v HUZ v obci Adršpach v letech 2011 a 2015.....	VI
Tabulka 17 Zahraniční hosté v HUZ v obci Teplice nad Metují v letech 2011 a 2015.....	I
Tabulka 18 Počet hostů v Adršpachu v letech 2000 – 2002.	II

Tabulka 19 Počet hostů v Adršpachu v letech 2012 – 2015.	II
Tabulka 20 Počet přenocování v Adršpachu v letech 2000 – 2002.	II
Tabulka 21 Počet přenocování v Adršpachu v letech 2012 – 2015.	II
Tabulka 22 Počet hostů v Teplici nad Metují v letech 2000 – 2010.....	III
Tabulka 23 Počet hostů v Teplici nad Metují v letech 2012 – 2015.....	III
Tabulka 24 Počet přenocování v Teplici nad Metují v letech 2000 – 2010.....	III
Tabulka 25 Počet přenocování v Teplici nad Metují v letech 2012– 2015.....	III
Tabulka 26 Struktura přenocování v Adršpachu podle kategorie HUZ v letech 2000 – 2014.....	IV
Tabulka 27 Struktura přenocování v Teplicích nad Metují podle kategorie HUZ v letech 2000 – 2014.....	IV

Seznam grafů

Graf. 1 Jaká je struktura dotazovaných rezidentů dle délky života?	43
Graf. 2 Vztah rezidentů k turistům v Adršpachu a v Teplicích nad Metují?	45
Graf. č. 3 Vývoj počtu lůžek HUZ v Adršpachu a Teplicích nad Metují v letech 2012-2015	50
Graf č. 4 Průměrný počet přenocování v Adršpachu v letech 2012-2015	51
Graf č. 5 Průměrný počet přenocování v Teplicích nad Metují v letech 2012-2015	51
Graf. 6 Struktura přenocování v Teplicích n. M. podle kategorie HUZ v letech 2000-2014	52
Graf. 7 Struktura přenocování v Adršpachu podle kategorie HUZ v letech 2000-2014	53
Graf. 8 Počet hostů v Teplicích n. M. v letech 2012-2015.....	53
Graf. 9 Počet zahraničních hostů v Teplicích nad Metují v roce 2015.....	54
Graf. 10 Počet hostů v Adršpachu v letech 2012-2015	55
Graf. 11 Počet zahraničních hostů v Adršpachu v roce 2015	55
Graf. 12 Počet návštěvníků v Teplických skalách v letech 1928 - 1952	57
Graf. 13 Počet návštěvníků v Teplických skalách v letech 2005 - 2011	58
Graf. 14 Počet návštěvníků v Adršpašských skal v letech 1929 – 1939	58

Příloha 2: Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Adršpach v letech 1971 – 2015.

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
1971	566	21	4	51	48	17	3	20	586
1972	586	18	6	40	36	12	4	16	602
1973	602	30	5	46	38	25	8	33	635
1974	635	20	4	22	17	16	5	21	656
1975	656	19	5	6	8	14	-2	12	668
1976	668	12	3	-	19	9	-19	-10	-
1991	537	7	6	14	5	1	9	10	547
1992	547	9	7	31	7	2	24	26	573
1993	573	5	4	11	28	1	-17	-16	557
1994	557	3	2	4	11	1	-7	-6	551
1995	551	10	3	23	16	7	7	14	565
1996	565	4	4	19	21	-	-2	-2	563
1997	563	2	5	8	27	-3	-19	-22	541
1998	541	4	5	8	18	-1	-10	-11	530
1999	530	1	6	14	9	-5	5	-	530
2000	530	3	3	15	22	-	-7	-7	523
2001	511	3	6	13	12	-3	1	-2	509
2002	509	5	6	36	14	-1	22	21	530
2003	530	7	7	10	13	-	-3	-3	527
2004	527	2	4	11	10	-2	1	-1	526
2005	526	4	4	11	11	-	-	-	526
2006	526	2	3	9	16	-1	-7	-8	518
2007	518	6	3	32	13	3	19	22	540
2008	540	6	3	29	16	3	13	16	556
2009	556	1	7	9	31	-6	-22	-28	528
2010	528	8	3	17	8	5	9	14	542
2011	527	2	6	9	16	-4	-7	-11	516
2012	516	6	4	16	17	2	-1	1	517
2013	517	6	3	7	11	3	-4	-1	516
2014	516	4	6	8	9	-2	-1	-3	513
2015	513	2	3	14	12	-1	2	1	514

Tabulka 14 Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Adršpach v letech 1971 – 2015.

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2016)

Příloha 3: Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Teplice nad Metují v letech 1971 - 2015.

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
1971	2 108	29	30	59	86	-1	-27	-28	2 080
1972	2 080	38	49	83	114	-11	-31	-42	2 038
1973	2 038	30	43	92	140	-13	-48	-61	1 977
1974	1 977	34	46	86	104	-12	-18	-30	1 947
1975	1 947	39	40	121	125	-1	-4	-5	1 942
1976	1 942	47	45	142	128	2	14	16	2 846
1977	2 846	58	52	78	98	6	-20	-14	2 832
1978	2 832	48	47	143	129	1	14	15	2 847
1979	2 847	46	67	121	148	-21	-27	-48	2 799
1980	2 799	27	54	95	90	-27	5	-22	2 777
1981	2 728	23	43	110	102	-20	8	-12	2 716
1982	2 716	32	44	87	89	-12	-2	-14	2 702
1983	2 702	31	64	98	72	-33	26	-7	2 695
1984	2 695	33	46	77	105	-13	-28	-41	2 654
1985	2 654	31	48	99	89	-17	10	-7	2 647
1986	2 647	27	62	75	103	-35	-28	-63	2 584
1987	2 584	28	52	101	55	-24	46	22	2 606
1988	2 606	22	49	87	95	-27	-8	-35	2 571
1989	2 571	29	58	86	119	-29	-33	-62	2 509
1990	2 509	19	58	98	58	-39	40	1	2 510
1991	1 903	31	47	75	64	-16	11	-5	1 898
1992	1 898	23	36	67	64	-13	3	-10	1 888
1993	1 888	25	38	73	59	-13	14	1	1 889
1994	1 889	30	65	70	40	-35	30	-5	1 884
1995	1 884	11	45	60	54	-34	6	-28	1 856
1996	1 856	7	47	101	46	-40	55	15	1 871
1997	1 871	11	51	103	47	-40	56	16	1 887
1998	1 887	15	38	72	37	-23	35	12	1 899
1999	1 899	15	37	58	55	-22	3	-19	1 880
2000	1 880	16	20	55	59	-4	-4	-8	1 872
2001	1 835	16	35	61	56	-19	5	-14	1 821
2002	1 821	14	34	54	40	-20	14	-6	1 815
2003	1 815	17	40	57	44	-23	13	-10	1 805
2004	1 805	16	33	77	65	-17	12	-5	1 800
2005	1 800	18	46	63	57	-28	6	-22	1 778
2006	1 778	18	28	55	44	-10	11	1	1 779
2007	1 779	17	29	51	43	-12	8	-4	1 775
2008	1 775	17	25	43	44	-8	-1	-9	1 766
2009	1 766	19	19	36	39	-	-3	-3	1 763
2010	1 763	19	17	45	63	2	-18	-16	1 747
2011	1 734	21	23	28	43	-2	-15	-17	1 717
2012	1 717	14	30	45	54	-16	-9	-25	1 692
2013	1 692	17	15	55	49	2	6	8	1 700
2014	1 700	9	20	55	53	-11	2	-9	1 691
2015	1 691	14	22	56	43	-8	13	5	1 696

Tabulka 15 Počet obyvatel a jeho pohyby v obci Teplice nad Metují v letech 1971 - 2015.

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ (2016)

Příloha 4: Zahraniční hosté v HUZ v obci Adršpach v letech 2011 a 2015.

Země	počet hostů	%	Počet přenoc.	Prům. počet přenoc.	počet hostů	%	Počet přenoc.	Prům. počet přenoc.
	2011				2015			
Celkem	1054	100	1715	3,8	1205	100	1899	3,8
z toho:								
Evropa	961	91,2	1635	7,3	1162	96,4	1824	6,9
z toho:								
Belgie	3	0,3	3	1,5	9	0,7	11	1,8
Bulharsko	1	0,1	3	3,0	-	0,0	-	-
Bělorusko	2	0,2	1	1,0	5	0,4	3	1,0
Dánsko	4	0,4	4	4,0	10	0,8	8	2,0
Estonsko	-	0,0	-	-	5	0,4	2	1,0
Finsko	6	0,6	3	1,0	6	0,5	5	1,7
Francie	10	0,9	374	62,3	12	1,0	11	1,4
Chorvatsko	-	0,0	-	-	1	0,1	2	2,0
Irsko	1	0,1	1	1,0	-	0,0	-	-
Itálie	13	1,2	14	2,3	9	0,7	5	1,0
Litva	33	3,1	26	1,4	15	1,2	11	11,0
Lotyšsko	2	0,2	3	1,5	4	0,3	3	1,5
Maďarsko	6	0,6	7	1,8	26	2,2	11	2,2
Německo	217	20,6	555	5,1	409	33,9	965	6,5
Nizozemsko	31	2,9	30	1,7	27	2,2	44	2,2
Norsko	-	0,0	-	-	3	0,2	6	3,0
Polsko	430	40,8	283	1,9	305	25,3	301	2,6
Portugalsko	1	0,1	2	2,0	3	0,2	2	1,0
Rakousko	20	1,9	17	1,7	17	1,4	15	1,9
Rumunsko	6	0,6	2	1,0	15	1,2	11	1,6
Rusko	6	0,6	1	1,0	51	4,2	22	1,5
Slovensko	126	12,0	269	68,4	175	14,5	220	2,8
Slovinsko	-	0,0	-	-	1	0,1	2	2,0
Srbsko	-	0,0	-	-	3	0,2	5	2,5
Španělsko	20	1,9	11	1,8	6	0,5	6	1,2
Švédsko	4	0,4	5	1,7	1	0,1	2	2,0
Švýcarsko	3	0,3	5	2,5	19	1,6	14	104,0
Ukrajina	2	0,2	3	3,0	8	0,7	114	22,8
Velká Británie	14	1,3	13	1,6	17	1,4	23	2,1
Svět	93	8,8	80	23,7	43	3,6	75	26
z toho:								
Austrálie	10	0,9	8	1,3	2	0,2	2	2,0

Brazílie	1	0,1	10	10,0	-	0,0	-	-
Čína	-	0,0	-	-	1	0,1	1	1,0
Indie	1	0,1	2	2,0	-	0,0	-	-
Izrael	2	0,2	1	1,0	10	0,8	3	1,0
Japonsko	1	0,1	1	1,0	3	0,2	4	2,0
Jižní Afrika	-	0,0	-	-	1	0,1	3	3,0
Kanada	24	2,3	6	1,0	2	0,2	2	2,0
KLDR	19	1,8	6	2,0	-	0,0	-	-
Mexiko	4	0,4	6	2,0	5	0,4	8	2,0
Nový Zéland	1	0,1	1	1,0	2	0,2	2	2,0
Saudská Arábie	-	0,0	-	-	2	0,2	2	2,0
Spojené státy	27	2,6	38	2,4	13	1,1	40	5,0
Tchaj-wan	-	0,0	-	-	2	0,2	8	4,0
Thajsko	3	0,3	1	-	-	0,0	-	-

Tabulka 16 Zahraniční hosté v HUZ v obci Adršpach v letech 2011 a 2015.

Zdroj: upraveno podle Ředitelství služby cizinecké policie (2016)

Příloha 5: Zahraniční hosté v HUZ v Teplicích nad Metují v letech 2011- 2015.

Země	počet hostů	%	Počet přenoc.	Prům. počet přenoc.	počet hostů	%	Počet přenoc.	Prům. počet přenoc.
	2011				2015			
Celkem	731	100	1011	5,0	509	100	2372	1,7
z toho:								
Evropa								
z toho:								
Belgie	-	-	-	-	1	0,2	1	1
Bělorusko	2	0,3	28	14	2	0,4	2	-
Bulharsko	2	0,3	138	69	-	0,0	-	-
Dánsko	19	2,6	4	4	-	0,0	-	-
Finsko	1	0,1	2	2	-	0,0	-	-
Francie	8	1,1	6	2	4	0,8	7	2,3
Chorvatsko	1	0,1	1	1	-	0,0	-	-
Litva	15	2,1	9	2,25	7	1,4	4	1,3
Lotyšsko	6	0,8	2	1	1	0,2	1	1
Maďarsko	4	0,5	3	1,5	12	2,4	16	3,2
Monako	1	0,1	1	1	-	0,0	-	-
Německo	109	14,9	182	4,8	113	22,2	127	4
Nizozemsko	60	8,2	52	8,7	3	0,6	3	1,5
Polsko	407	55,7	318	3,1	259	50,9	2091	18,5
Rakousko	2	0,3	1	1	2	0,4	3	3
Rumunsko	-	0,0	-	-	1	0,2	4	4
Rusko	1	0,1	2	2	2	0,4	2	2
Řecko	-	0,0	-	-	1	0,2	1	1
Slovensko	57	7,8	220	8,8	68	13,4	94	3
Španělsko	5	0,7	1	1	1	0,2	2	2
Švédsko	1	0,1	2	2	-	0,0	-	-
Ukrajina	1	0,1	13	13	-	0,0	-	-
V. Británie	4	0,5	3	1,5	1	0,2	3	3
Svět								
z toho:								
Austrálie	-	0,0	-	-	17	3,3	4	1
Egypt	1	0,1	1	1	-	0,0	-	-
Indie	8	1,1	6	2	-	0,0	-	-
Jižní Afrika	1	0,1	1	1	-	0,0	-	-
Kanada	3	0,4	2	1	3	0,6	3	1
Kuvajt	2	0,3	1	1	-	0,0	-	-
Nový Zéland	4	0,5	2	2	9	1,8	2	1
Salvádor	1	0,1	7	7	-	0,0	-	-
S. státy	4	0,5	2	1	2	0,4	2	1
Turecko	1	0,1	1	1	-	0,0	-	-

Tabulka 17 Zahraniční hosté v HUZ v obci Teplice nad Metují v letech 2011 a 2015.

Zdroj: upraveno podle Ředitelství služby cizinecké policie (2016)

Příloha 6: Počet hostů a počet přenocování v Adršpachu v letech 2000 – 2015**Tabulka 18 Počet hostů v Adršpachu v letech 2000 – 2002.**

	2000	2001	2002
HUZ	1 748	1 937	1 472
Rezidenti	1 253	1 402	1 101
Nerezidenti	495	535	371

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Tabulka 19 Počet hostů v Adršpachu v letech 2012 – 2015.

	2012	2013	2014	2015
HUZ	3 030	3 559	3 526	3 813
Rezidenti	2 295	2 791	2 627	2 723
Nerezidenti	735	768	899	1 090

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Tabulka 20 Počet přenocování v Adršpachu v letech 2000 – 2002.

	2000	2001	2002
HUZ	4 901	5 624	4 484
Rezidenti	3 427	4 140	3 245
Nerezidenti	1 474	1 484	1 239

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Tabulka 21 Počet přenocování v Adršpachu v letech 2012 – 2015.

	2012	2013	2014	2015
HUZ	7 699	9 067	8 934	9 401
Rezidenti	5 870	7 070	7 055	7 111
Nerezidenti	1 829	1 997	1 879	2 290

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Příloha 7: Počet hostů a počet přenocování v Teplicích nad Metují v letech 2000 – 2010.**Tabulka 22 Počet hostů v Teplicích nad Metují v letech 2000 – 2010.**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HUZ	11 442	12 738	11 687	8 634	7 284	6 836	11 288	12 847	7 395	7 104	6 774
Rezidenti	8 057	8 438	8 681	6 950	4 932	5 143	6 681	10 755	6 583	6 216	6 119
Nerezidenti	3 385	4 300	3 006	1 684	2 352	1 693	4 607	2 092	812	888	655

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Tabulka 23 Počet hostů v Teplicích nad Metují v letech 2012 – 2015.

	2012	2013	2014	2015
HUZ	8 347	9 787	7 777	10 499
Rezidenti	7 625	8 740	6 956	9 550
Nerezidenti	722	1 047	821	949

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Tabulka 24 Počet přenocování v Teplicích nad Metují v letech 2000 – 2010.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HUZ	37 947	37 592	36 023	25 219	21 563	21 263	39 111	35 154	21 666	21 917	20 440
Rezidenti	26 785	25 794	25 991	20 607	14 946	16 715	23 634	28 838	19 524	19 736	18 725
Nerezidenti	11 162	11 798	10 032	4 612	6 617	4 548	15 477	6 316	2 142	2 181	1 715

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Tabulka 25 Počet přenocování v Teplicích nad Metují v letech 2012– 2015.

	2012	2013	2014	2015
HUZ	24 348	27 957	20 791	33 188
Rezidenti	22 447	25 462	18 699	30 756
Nerezidenti	1 901	2 495	2 092	2 432

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2016)

Příloha 8: Struktura přenocování v Adršpachu a Teplicích nad Metují v letech 2000 – 2014

Tabulka 26 Struktura přenocování v Adršpachu podle kategorie HUZ v letech 2000 – 2014.

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Počet ubytovacích zařízení	HUZ	3	3	3	2	2	1	2	2	1	2	2	3	9	9	8	
	v tom	Hotel, motel, botel ***	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
		Penzion	1	1	2	1	2	1	2	2	1	2	1	3	7	7	6
		Kemp	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
		HUZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2015)

Tabulka 27 Struktura přenocování v Teplicích nad Metují podle kategorie HUZ v letech 2000 – 2014.

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Počet ubytovacích zařízení	HUZ	11	11	12	10	11	10	11	12	11	12	12	17	21	21	18	
	v tom	Hotel, motel, botel **	2	2	2	-	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2
		Penzion	4	4	4	5	5	4	5	5	4	4	5	10	13	14	10
		Kemp	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
		Chatová osada	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		Turistická ubytovna	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	1
HUZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	2	

Zdroj: upraveno podle ČSÚ (2015)

Příloha 9: Tematická struktura otázek rozhovorů s kompetentními osobami v ČR

Struktura otázek položených Beátě Radoňové z Informačního centra Adršpašské skály se týkala těchto témat:

- fungování TIC Adršpašské skály
- spolupráce s:
  - obcí Adršpach
  - Správou CHKO Broumovsko
  - místními obyvateli
- propagace Adršpašsko-teplických skal
- novinek v Adršpašsko-teplických skalách

Struktura otázek položených Ing. Haně Heinzlové, vedoucí Správy CHKO Broumovsko se týkala těchto témat:

- návštěvnosti Adršpašsko-teplických skal
- spolupráce s:
  - obcí Adršpach
  - obcí Teplice nad Metují
- monitoringu Adršpašsko - teplických skal
- novinek v Adršpašsko - teplických skalách

Příloha 10: Oskenování zadání bakalářské práce

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Kombinovaná
Obor/komb.: Management cestovního ruchu - německý jazyk
(mcr-k-n)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Matoušková Lucie	Poběžovice u Holic 89, Poběžovice u Holic	I1300396

TÉMA ČESKY:

Životní cyklus destinace na příkladu vybrané destinace: Adršpašsko - teplické skály

TÉMA ANGLICKY:

Life cycle of tourism destination on example of selected destination: Adršpašsko - teplické skály

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Pavlína Chaloupská, Ph.D. - KRRCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Úvod
2. Cíl a metodika práce
3. Životní cyklus destinace
4. Historie turistické oblasti Adršpašsko
6. Počátky turismu
7. Rozvoj turismu
8. Období 2. světové války
9. Poválečný vývoj
10. Závěry a doporučení
11. Seznam použité literatury
12. Přílohy

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- 1) BLAHNOVÁ, Petra a Pavel LISÁK. Adršpašské skály: Teplické skály : kapesní průvodce skalními městy. Náchod: Juko, 2009, 64 s. ISBN 978-80-86213-40-8.
- 2) DIMTER, Tomáš, ed. a LISÁK, Pavel, ed. Adršpašsko. Náchod: Juko, 2011. 391 s. ISBN 978-80-86213-45-3.
- 3) PÁSKOVÁ, Martina. Udržitelnost cestovního ruchu. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014, 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.

Podpis studenta:

Matoušková

Datum:

14. 10. 2015

Podpis vedoucího práce:

Pavlína Chaloupská

Datum:

14. 10. 2015